

IZVJEŠTAJ O RADU FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE ZA 2021. GODINU

Sarajevo, aprila 2022. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. STANJE I TENDENCIJE NA TRŽIŠTU RADA	6
2.1. Zaposlenost.....	6
2.2. Plaće.....	6
2.3. Nezaposlenost	7
2.4. Nezaposlenost po kantonima.....	7
2.5. Spolna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba	7
2.6. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih osoba.....	8
2.7. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba.....	8
2.8. Promjene u evidenciji nezaposlenih osoba (prijava i odjave)	8
2.9. Najbrojnija zanimanja na evidencijama službi za zapošljavanje.....	9
2.10. Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH.....	10
3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI	12
3.1. Novčana naknada.....	12
3.2. Zdravstveno osiguranje.....	13
3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje	13
3.4. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje.....	13
3.5. Rješavanje u drugostepenom postupku	14
3.6. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju.....	15
3.7. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom.....	15
4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA.....	16
4.1. Realizacija programa i mjera iz prethodnih godina	17
4.2. Program sufinansiranja zapošljavanja 2021	17
4.2.1 „Tvoja prilika 2021 – Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina“ 17	
4.2.2 „Tvoja prilika 2021 – Sufinansiranje zapošljavanja osoba sa radnim iskustvom/ stažom, dobi do 35 godina“	18
4.2.3 „Zapošljavanje žena 2021“	18
4.2.4 „Prilika za sve 2021 – mogućnost produženog sufinansiranja zapošljavanja“	18
4.2.5 „Doprinos 500 – 2021“	18
4.2.6 „Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2021“	18
4.2.7 „Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021“	19
4.2.8 „Nova prilika 2021“	19
4.2.9 „Javni radovi 2021“	19
4.2.10 „Pomoć potrebnim 2021“	19
4.2.11 „Tražim poslodavca 2021“	19
4.2.12 „Služba u saradnji s poslodavcima 2021“	19
4.3. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2021.....	20
4.3.1 „Poduzetništvo za mlade 2021“	20
4.3.2 „Poduzetništvo za žene 2021“	20
4.3.3 „Poduzetništvo za sve 2021“	20
4.3.4 „Poduzetništvo za demobilizirane branioce/branitelej 2021“	20
4.3.5 „Druga prilika 2021“	20
4.4. Program „Obuka i rad 2021“	21
4.5. Finansiranje zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama.....	21
4.6. Program kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje.....	23
4.7. Programi i mjere kantonalnih službi za zapošljavanje	24

4.8. Savjetodavni rad i posredovanje u službama za zapošljavanje.....	26
4.9. Saradnja sa obrazovnim sistemom	27
5. AKTIVNOSTI KOJE SE REALIZIRAJU U SARADNJI S AGENCIJOM ZA RAD I ZAPOŠLJAVANJE BIH	28
5.1. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	28
5.2. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji.....	28
5.3. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	28
6. MONITORING I EVALUACIJA	29
7. ZAPOŠLJAVANJE STRANACA.....	30
8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	34
8.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika.....	34
8.2. Plan integriteta Federalnog zavoda.....	34
8.3. Primjena finansijskog upravljanja i kontrole.....	34
9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	35
9.1. Aplikacija.....	35
9.1.1. Eksploatacija aplikacije.....	35
9.1.2. Modul APZ – (aktivne politike zapošljavanja).....	36
9.1.3. Ostale intervencije.....	36
9.2. Mrežna oprema	36
9.3. Računarske jedinice	36
10. UPRAVNI ODBOR	37
11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE	38
12. INFORMISANJE.....	38
13. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA.....	39
14. PREGLED OSNOVNIH PODATAKA I ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA	40

1. UVOD

U skladu sa zakonskim nadležnostima, strateškim i programsko-planskim dokumentima rada i finansijskim planom, Federalni zavod za zapošljavanje (Federalni zavod) je u 2021. godini, u uslovima uzrokovanim pandemijom COVID-19, provodio aktivnosti na osiguranju potrebnih sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, pripremi i realizaciji programa i mjera aktivne politike zapošljavanja u Federaciji BiH kojima se pospješuju uslovi za zapošljavanje, s posebnim naglaskom na bržoj integraciji nezaposlenih osoba na tržište rada, te izvršavanju ostalih nadležnosti utvrđenih zakonom.

U izvještajnom periodu usvojeni su Izvještaj o radu za 2020. godinu, kvartalni finansijski izvještaji, polugodišnji i godišnji izvještaj za 2020. godinu o izvršavanju Finansijskog plana, Godišnji izvještaj o FUK-u za 2020. godinu i Izvještaj o popisu imovine i obaveza Federalnog zavoda sa stanjem na dan 31.12.2020. godine, te Finansijski plan za 2022. sa procjenom za 2023. i 2024. godinu, Trogodišnji plan rada za period 2022.-2024., Godišnji plan rada i Program rada za 2022. godinu, te ostali dokumenti značajni za rad i funkcionisanje Federalnog zavoda.

Vodeći računa o zakonom utvrđenim prioritetima, nakon izvršenja obaveza koje se odnose na materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, Federalni zavod je raspoloživa finansijska sredstva usmjeravao u programe aktivne politike zapošljavanja. Na taj način se uticalo na prekid nezaposlenosti velikog broja dugotrajno nezaposlenih osoba, omogućavanje sticanja prvog radnog iskustva za mlade, te zapošljavanje ostalih teže zapošljivih i specifičnih kategorija nezaposlenih osoba.

U 2021. godini dolazi do stabilizacije prilika na tržištu rada i zaustavljanja smanjenja broja zaposlenih i povećanja broja nezaposlenih osoba. U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, broj zaposlenih je povećan za 5.235 ili 1%, a broj nezaposlenih osoba je smanjen za 9.902 ili 3%.

Prihod Federalnog zavoda po osnovu doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti u 2021. godini je iznosio 54.038.772 KM što je u odnosu na 2020. godinu više za 6,7%. Prema podacima Porezne uprave Federacije BiH, naplata doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti u svim javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH u 2021. godini iznosila je 178.503.311 KM i veća je za 6,4% u odnosu na 2020. godinu.¹

Zabilježen je i rast prosječne neto plaće u 2021. godini u Federaciji BiH (996 KM) u odnosu na 2020. godinu za 4,2%.

Prema objavljenim preliminarnim podacima Centralne banke BiH, direktna strana ulaganja za period januar – septembar 2021. godine iznose 1.049.000.000 KM što je povećanje od 65%, u odnosu na isti period 2020. godine.² Preliminarni podaci podložni su naknadnim revizijama te se očekuje značajno povećanje i na godišnjem nivou za 2021. To je značajan porast s obzirom na otežane uslove poslovanja, uslijed pandemije virusa korona. Rast ekonomskih indikatora podrazumijeva i otvaranje novih radnih mjesta.

Bosna i Hercegovina je, prema podacima Vanjskotrgovinske komore BiH, u 2021. godini dostigla izvoz u iznosu od 14,6 milijardi KM što je više za skoro 35% u

¹<http://pufbih.ba/v1/public/upload/files/PRESS%20%20konferencija%202020%20%20prezentovano.pdf>

² <http://www.fipa.gov.ba/ufokusu/default.aspx?id=14955&langTag=bs-BA>

odnosu na 2020. godinu, te 21,9 milijarde KM uvoza što također predstavlja povećanje od 27% u odnosu na 2020. godinu.³

Mladi, zajedno sa ženama i osobama s nižim kvalifikacijama ili bez kvalifikacija, kao i dugotrajno nezaposlene osobe su kategorije nezaposlenih osoba kojima je potrebna strateška ili programska intervencija podrške u procesu pripreme za rad, zapošljavanja i samozapošljavanja, jer se još uvijek suočavaju sa smanjenim šansama za zaposlenje, te povećanim rizikom dugotrajne nezaposlenosti.

Ipak, funkcionisanje Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje se ne može posmatrati izolirano u odnosu na promjene u svijetu. Šira ekonomska i obrazovna politika, migracije, te ukupni poslovni ambijent značajno utiču na stabilnost prilika na tržištu rada, kao integralnog dijela društvenog sistema. Također, u cilju prilagođavanja zahtjevima EU i Neminovno je hitno unapređenje strateškog i zakonskog okvir u oblasti zapošljavanja.

Izvještaj o radu Federalnog zavoda za 2021. godinu izrađen je na način da obuhvata najvažnije podatke o provođenju aktivnosti iz osnovnih funkcija i nadležnosti ove ustanove, kao i druge podatke o ključnim aspektima tržišta rada u Federaciji BiH.

Konkretno, u izvještaju su prezentirani:

- statistički podaci o stanju na tržištu rada u Federaciji BiH,
- realizirane aktivnosti iz oblasti materijalne i socijalne sigurnosti za vrijeme nezaposlenosti,
- rezultati mjera aktivne politike zapošljavanja i podaci o izvršenom monitoringu,
- podaci o izdavanju odobrenja za zapošljavanje stranaca,
- primjena informacionih tehnologija u obavljanju poslovnih procesa,
- uloga koordinacije rada kantonalnih službi za zapošljavanje,
- oblici saradnje sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama,
- informisanje javnosti,
- djelovanje Upravnog odbora i brojne druge aktivnosti.

Izrazi u ovom dokumentu koji su napisani u jednom gramatičkom rodu odnose se podjednako na muški i ženski rod.

³ <https://www.komorabih.ba/prezentacija-vanjskotrgovinske-razmjene-bih-sa-svijetom-u-2021-godini/>

2. STANJE I TENDENCIJE NA TRŽIŠTU RADA

U 2021. godini Federaciji BiH ponovo dolazi do pozitivnih trendova na tržištu rada tj. do povećanja broja zaposlenih i smanjenja broja nezaposlenih.

Grafikon 1: Kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih u Federaciji BiH u periodu 2017-2021. godina

2.1. Zaposlenost

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2021. godini prosječno je bilo zaposleno 525.397 radnika, što je u odnosu na prosjek 2020. godine (520.162) više za 5.235 radnika, odnosno 1%. Djelatnosti s najvećim indeksom rasta broja zaposlenih u 2021. godini u odnosu 2020. godinu su: Informacije i komunikacije (9,4%), Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (5,9%) i Stručne, naučne i tehničke djelatnosti (4%). Posmatrano u apsolutnim brojevima u djelatnosti Prerađivačka industrija broj zaposlenih u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu je povećan za 1.812, što ukazuje na oporavak ove djelatnosti. Također, primjetan je kontinuiran i znakovit rast broja zaposlenih u djelatnosti Informacije i komunikacije za 1.530.

Smanjenje indeksa broja zaposlenih u 2021. u odnosu na 2020. godinu u najvećem omjeru zabilježeno je u sljedećim djelatnostima: Poslovanje nekretninama (-7,1%), Vađenje ruda i kamena (-3,4%), te Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom (-1,1%). Posmatrano u apsolutnim brojevima u djelatnosti Vađenje ruda i kamena broj zaposlenih u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu je smanjen za 427 i Poslovanje nekretninama za 219.

2.2. Plaće

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, prosječna neto plaća u Federaciji BiH u 2021. godini iznosila je 996 KM i porasla je za 4,2% u odnosu na 2020. godinu, a prosječna bruto plaća je iznosila 1.543 KM i veća je za 4,8%. U nominalnim iznosima najveća prosječna neto plaća u 2021. godini je zabilježena u sljedećim djelatnostima: Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom (1.718 KM), Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.710 KM) i djelatnosti Informacije i komunikacije (1.479 KM). Najveće procentualno povećanje prosječne neto plaće je zabilježeno u sljedećim djelatnostima: Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (8,5%), Prerađivačka industrija (7,1%), i Stručne, naučne i tehničke djelatnosti (6,7%). Smanjenje prosječne neto plaće je zabilježeno jedino u djelatnosti Umjetnost, zabava i rekreacija (-0,8%).

2.3. Nezaposlenost

Prosječan broj nezaposlenih u 2021. godini bio je 311.679 i u odnosu na prosjek 2020. godine (321.581) manji je za 9.902, odnosno 3,1%. Podatak o stopi nezaposlenosti prema podacima iz Ankete o radnoj snazi za 2021. godinu koju provode statističke institucije u BiH još uvijek nije dostupan. Stopa registrirane nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2021. godini iznosila je 37,2% i manja je za 1% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 1: Pregled osnovnih pokazatelja o nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2021. godini

Pokazatelji	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1. Broj zaposlenih	516.137	517.693	519.334	522.139	523.852	526.919	525.292	524.009	531.024	530.989	534.119	533.260
2. Broj nezaposlenih	324.862	321.668	318.648	315.019	311.752	311.389	313.574	312.018	305.395	304.592	301.513	299.717
2.1. Žene	188.862	187.059	185.868	184.434	182.789	182.070	183.753	183.130	178.699	178.383	176.884	175.866
3. Stručne osobe	226.401	223.631	221.142	218.245	215.628	215.996	218.457	217.586	211.926	211.595	209.199	207.577
4. Nestručne osobe	98.461	98.037	97.506	96.774	96.124	95.393	95.117	94.432	93.469	92.997	92.314	92.140
5. Osobe koje traže zaposlenje prvi put	103.252	101.815	100.326	98.664	97.231	99.050	100.087	99.332	97.993	77.666	96.323	94.655
6. Prijavljeni na evidenciju	9.898	7.630	9.379	8.023	7.019	11.201	11.996	14.239	13.912	14.130	12.964	12.983
6.1. Prijavljeni na evidenciju po prestanka radnog odnosa	7.285	5.431	6.649	6.170	5.305	5.643	7.744	6.894	6.386	6.323	5.642	6.461
7. Brisani sa evidencije	8.280	10.824	12.399	11.652	10.286	11.564	9.811	15.795	20.535	14.933	16.043	14.779
7.1. Brisani sa evidencije zbog zaposlenja	5.075	6.859	8.320	8.024	7.246	8.985	7.419	7.593	10.315	6.455	7.068	5.756
8. Korisnici novčane naknade	14.741	13.437	13.289	12.568	12.144	11.518	11.213	11.731	12.103	10.696	10.248	9.911
9. Korisnici zdravstvenog osiguranja	227.786	225.751	223.694	220.940	218.247	217.036	218.086	217.189	213.173	209.961	211.025	210.431
10. Demobilizirani branici	40.779	40.581	40.246	39.845	39.627	39.460	39.368	39.118	38.702	31.393	38.302	38.233

2.4. Nezaposlenost po kantonima

U 2021. godini je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti u Federaciji BiH u odnosu na 2020. godinu za 3,1%. Po kantonima nezaposlenost je smanjena u svim kantonima, osim u Zapadnohercegovačkom.

Tabela 2: Pregled prosječnog broja nezaposlenih u 2021. godini po kantonima

	USK	PK	TK	ZDK	BPK	SBK	HNK	ZHK	KS	K10	FBIH
2020	34.806	4.253	77.112	56.527	3.363	34.312	31.537	10.980	62.266	6.425	321.581
2021	34.194	4.171	73.295	54.543	3.297	33.961	30.639	11.035	60.287	6.258	311.679
Razlika	-612	-82	-3.817	-1.984	-66	-351	-898	55	-1.979	-167	-9.902
%	-1,8%	-1,9%	-4,9%	-3,5%	-2,0%	-1,0%	-2,8%	0,5%	-3,2%	-2,6%	-3,1%

2.5. Spolna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

U Federaciji BiH u 2021. godini od ukupnog prosječnog broja (311.679) nezaposlenih osoba 129.363 su muškarci, što je manje za 5.145 ili 4% u odnosu na prethodnu godinu, a 182.316 su nezaposlene žene, što je manje za 4.576 ili 2,6% u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnog broja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH u 2021. godini muškarci čine 41,5%, a žena je 58,5%.

2.6. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

U 2021. godini prosječno je evidentirano 216.449 (69,5%) stručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH (od čega je 125.122 žena), i u odnosu na 2020. godinu ovaj broj je manji za 2,9%.

Po stepenima stručnosti broj nezaposlenih osoba se kretako kako slijedi: broj nezaposlenih visoko kvalifikovanih radnika (VKV) smanjen je za 12,7%, broj kvalifikovanih radnika (KV) je smanjen za 3,1%, broj osoba sa srednjom stručnom spremom (SSS) je smanjen za 3,4%, broj osoba sa visokom stručnom spremom (VSS) smanjen je za 0,8%, dok je broj osoba sa višom stručnom spremom (VŠS) povećan za 1,8%.

Također, u istom periodu evidentirano je 95.230 (30,5%) nestručnih osoba koje traže zaposlenje (od čega je 57.195 žena) i u odnosu na 2020. godinu manje ih je za 3,5%. Smanjen je broj nezaposlenih osoba sa nižom stručnom spremom (NSS) za 10,4%, polukvalifikovanih (PKV) osoba za 7,7% i nekvalifikovanih osoba (NKV) za 3,3%.

Tabela 3: Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih osoba u 2020. i 2021. godini

Stručna sprema	Nestručne osobe			Stručne osobe				
	NSS	NKV	PKV	KV	SSS	VKV	VŠS	VSS
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2020. godini – ukupno	423	93.170	5.114	101.507	89.839	1.034	5.840	24.654
Prosječan broj nezaposlenih osoba u 2021. godini – ukupno	379	90.130	4.721	98.371	86.765	903	5.946	24.464

2.7. Starosna struktura evidentiranih nezaposlenih osoba

Krajem 2021. godine prema starosnoj strukturi najbrojnije među registriranim nezaposlenim osoba bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (132.467 ili 43%), zatim mladi do 30 godina (75.666 ili 24%), te stariji od 50 godina (103.545 ili 33 %).

U odnosu na 2020. godine, broj mladih nezaposlenih osoba dobi do 30 godina manji je za 7.144, a broj osoba dobi između 30 i 49 godina za 5.620, dok je broj osoba dobi od 50 i više godina veći za 1.199 osoba.

2.8. Promjene u evidenciji nezaposlenih osoba (prijave i odjave)

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, u 2021. godini u Federaciji BiH na evidenciju službi za zapošljavanje izvršene su 133.374 prijave, što je za 9.670 manje u odnosu na 2020. godinu. U istom periodu po raznim osnovama, sa evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH izvršena je 156.901 odjava tj. brisanja iz evidencije, što je za 30.142 više u odnosu na 2020. godinu. Također, u 2021. godini evidentirano je ukupno 89.115 brisanja iz evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja što je više za 1.122 u odnosu na 2020. godinu, dok su istovremeno registrovane 75.933 prijave na evidenciju po prestanku radnog odnosa što je za 18.277 manje u odnosu na 2020. godinu.

Tabela 4: Pregled osnovnih pokazatelja o promjenama na tržištu rada u Federaciji BiH u 2021. godini – prijave na evidenciju i odjave sa evidencije nezaposlenih osoba po kantonima

Kanton	Broj ukupno novoprijavljenih osoba na evidenciju nezaposlenih	Broj osoba brisanih iz evidencije	Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa	Razlozi prestanka radnog odnosa			Broj brisanih osoba sa evidencije zbog zaposlenja
				Stečaj, likvidacija, restrukturiranje, privatizacij	Tehnološki ili organizacioni višak	Ostalo (prestanak ugovora na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora, povreda radne obaveze i sl.)	
Unsko-sanski	11.373	13.729	5.645	10	1.411	4.224	4.401
Posavski	1.249	1.504	607	0	330	277	965
Tuzlanski	26.258	32.835	17.354	154	3.210	13.990	20.450
Zeničko-dobojski	21.682	25.476	15.071	152	2.650	12.269	16.701
Bosansko-podrinjski	1.333	1.505	941	3	129	809	1.295
Srednjobosanski	33.078	35.257	6.875	194	3.546	3.135	9.947
Hercegovačko-neretvanski	10.207	12.203	7.337	237	2.359	4.741	8.772
Zapadnohercegovački	3.339	3.753	1.959	73	735	1.151	2.617
Kanton Sarajevo	22.553	28.084	18.689	0	4.682	14.007	22.704
Kanton 10	2.302	2.555	1.455	42	234	1.179	1.263
UKUPNO	133.374	156.901	75.933	865	19.286	55.782	89.115

Tabela 5: Pregled brisanih osoba sa evidencija službi za zapošljavanje zbog zaposlenja u Federaciji BiH u 2021. godini po kvalifikacionoj strukturi

Stručna sprema	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - ukupno	16.881	2.578	30.945	40	207	28.103	479	9.882
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja - žene	11.926	1.675	15.835	32	50	9.970	213	5.049

2.9. Najbrojnija zanimanja na evidencijama službi za zapošljavanje

Posmatrajući pregled najbrojnijih zanimanja po stručnoj spremi sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH, među osobama sa visokom stručnom spremom su najbrojniji bili pravnici (2.844) i ekonomisti (2.747), ali su oni i među najbrojnijim u brisanjima iz evidencije zbog zaposlenja, dok su sa srednjom stručnom spremom IV stepena najbrojniji ekonomski tehničari (12.200) i maturanti gimnazije (10.591). Među KV radnicima najbrojniji su prodavači (19.173), frizeri, automehaničari i vozači. Još uvijek ponuda na tržištu rada prevazilazi potražnju za ovim zanimanjima.

Također, u 2021. godini iz evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH osobe sa zanimanjem prodavač su bile najčešće brisane zbog zaposlenja iz evidencija (4.343 brisanja). U strukturi KV radnika po broju brisanja zbog zaposlenja iz evidencija slijede automehaničari (2.353), frizeri (2.316). U strukturi radnika sa SSS po broju brisanja iz evidencija službi za zapošljavanje zbog zaposlenja je najviše ekonomskih tehničara (2.920), maturanata gimnazije (2.860) i mašinskih tehničara (2.503). Kod osoba sa VSS ekonomisti su brisani 2.126 puta, a pravnici 1.374 puta.

2.10. Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH

Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH u skladu sa Zakonom provodi se kao zajednička aktivnost Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje, a u cilju dobijanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanja adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada. Kroz provođenje istraživanja kretanja na tržištu rada kantonalne službe za zapošljavanje ostvaruju neposrednu saradnju sa poslodavcima, stvaraju pretpostavke za jačanje svoje primarne funkcije posredovanja u zapošljavanju i prikupljaju važne podatke neophodne za unapređenje svojih usluga.

U 2021. godini izrađen je *Izveštaj o istraživanju tržišta rada u Federaciji BiH 2020/2021*, kao i tematski izvještaji: *Smjernice za kreiranje obrazovnih politika i Smjernice za izradu ekonomskih politika*,⁴ u kojima su date konkretne preporuke za provođenje aktivnosti koje trebaju dovesti do poboljšanja u kontekstu tržišta rada.

Podaci o kretanjima na tržištu rada u 2021. godini mjesečno su objavljivani u okviru statističkog Biltena, također objavljen je i *Analitičko-statistički godišnjak za 2020. godinu - trendovi na tržištu rada u Federaciji BiH*.

Osim korištenja administrativnih podataka javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH, Federalnog zavoda za statistiku. Porezne uprave Federacije BiH i kantonalnih ministarstava obrazovanja, za istraživanje tržišta rada 2021/2022 organizovano je i anketiranje stratificiranog uzorka od 1.288 poslodavaca registrovanih u Federaciji BiH koji imaju pet (5) i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima i kantonima. Uz podršku projekta „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ koji finansira EU organizovana je edukacija koordinatora istraživanja tržišta rada i anketara iz kantonalnih službi za zapošljavanje, te izrada Priručnika za anketiranje. Pripreme i testiranje ankete su izvršeni u decembru 2021. godine.

Prema rezultatima, poslodavci iz uzorka prilikom anketiranja su imali 74.412 radnika, a prema obliku vlasništva najviše je obuhvaćeno subjekata iz privatnog sektora (preko 90%). Najviše je anketirano mikro firmi (48%), zatim malih (35%), srednjih (11%) i velikih firmi (6%) što odgovara strukturi firmi u Federaciji BiH.

Od ukupno anketiranih, njih 726 ili 54% je iskazalo potrebu za zapošljavanjem novih 6.349 radnika u 2022. godini. Najveće procijenjene potrebe za novim zapošljavanjem u 2022. godini iskazane su za zanimanjima u djelatnosti Prerađivačka industrija (48%), zatim u djelatnosti Trgovina (18%), djelatnosti Informacije i komunikacije (7%) i Građevinarstvo (7%).

Prema stručnoj spremi, poslodavci su iskazali najveće potrebe za radnicima sa srednjom stručnom spremom III stepena (KV), i to 56%, slijedi tražnja za radnicima srednje stručne spreme IV stepena (SSS) 17%, te za radnicima visoke stručne spreme (VSS) 5%.

Najtraženija zanimanja III i IV stepena srednje stručne spreme u 2022. godinu prema rezultatima anketiranja će biti: prodavač-trgovac, bravar, šivač, stolar, varilac, konobar, ekonomski tehničar, obučar, elektrotehničar, tesar, kuhar, informatičar, mašinski tehničar.

Za zanimanja sa fakultetskim obrazovanjem najveća potražnja, osim za ekonomistima i magistrima farmacije, iskazana je za radnicima iz oblasti IT:

⁴ Izvještaji su dostupni na: <https://fzzz.ba/ID:S-71>

inženjer elektrotehnike, sistem inženjer, programer i ovaj podatak potvrđuje činjenicu rasta broja zaposlenih u djelatnosti Informacije i komunikacije tokom 2020. i 2021. godine obilježenih pandemijom COVID-19, a sve usljed povećane digitalizacije poslovnih procesa i jačanja prisustva informacionih tehnologija u društvu generalno.

Od teže zapošljivih ili specifičnih kategorija, većina poslodavaca je iskazala spremnost za zapošljavanje mladih bez radnog iskustva, demobilisanih boraca i žena iz ruralnih područja, a najmanje su spremni zaposliti migratne kao potencijalnu novu radnu snagu na tržištu rada u Federaciji BiH.

Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika u 2022. godini u skladu sa svojim planovima uvođenja novih tehnologija i promjena u procesu rada navelo je 340 poslodavca (26% od anketiranih) najvećim dijelom iz grupe Industrijskih djelatnosti. Navedeni poslodavci najviše imaju potrebu za organizovanjem obuke za konkretne poslove koja bi se provela u okviru radnog mjesta kod poslodavca, a zatim slijedi obuka za rad na računaru i obuka u vezi učenja stranih jezika.

U kontekstu mogućnosti pružanja podrške organizovanju praktične nastave, 512 poslodavca ili 40% od ukupno anketiranih je izjavilo da ima barem jedan od resursa (mentor, oprema, prostor i materijali) i da je spremno primiti učenike i studente na praktičnu nastavu, najvećim dijelom za sljedeća zanimanja: prodavač, šivač, obučar, konobar, kuhar, automehaničar, CNC operater i stolar. Od tog broja poslodavaca, 212 ili 29% je spremno ponuditi naknadu učenicima i studentima tokom obavljanja praktične nastave

Anketirani poslodavci nove zaposlenike najčešće traže putem ličnih kontakata, zatim korištenjem usluga javnih službi za zapošljavanje, te korištenjem društvenih mreža i vlastite baze podataka. U kontekstu saradnje sa kantonalnim službama za zapošljavanje, poslodavci najviše je ističu da saradnju ostvaruju u okviru učešća u realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, a slijede informisanje o ponudi radne snage i oglašavanje slobodnih radnih mjesta.

U 2022. godini 72% anketiranih poslodavaca procjenjuje – planira rast obima poslovanja (proizvodnje, prodaje i usluga), što ukazuje na optimizam tj. očekivanje i nadanje poslodavca daljem poboljšanju poslovnog ambijenta. Povećanje plaća radnicima u 2022. godini prognozira 66% anketiranih poslodavaca u iznosu do 10%.

Pored navedenih rezultata kao i ostalih podataka prikupljenih prilikom anketiranja u *Izvještaju o istraživanju tržišta rada u Federaciji BiH 2021/2022* prezentovani su i podaci o najbrojnim zanimanjima na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH kao i podaci o broju brisanja iz evidencije nezaposlenih po zanimanjima.

U svrhu istraživanja tržišta rada prikupljeni su i podaci o broju upisanih učenika u školsku 2021/22. godinu i ukupnom broju učenika u srednjim stručnim školama u Federaciji BiH po smjerovima i stepenima kvalifikacija, a kako bi se imao cjelovit uvid u očekivanu ponudu radne snage o čemu će naknadno biti sačinjen tematski izvještaj.

Svi navedeni materijali (izvještaji, bilteni, godišnjak i dr.) su dostupni na web portalu Federalnog zavoda www.fzzz.ba, a dio ovih materijala se dostavlja svim relevantnim institucijama i organizacijama iz resora zapošljavanja i obrazovanja.

3. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (član 28) propisano je da zaposlenici osiguravaju svoju materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti prvenstveno osiguranjem za slučaj nezaposlenosti. Materijalna i socijalna sigurnost podrazumijeva novčanu naknadu i uplatu doprinosa za zdravstveno i penzijsko osiguranje u skladu sa ovim i drugim zakonima.

Tabela 6: Pregled sredstava koje su kantonalne službe za zapošljavanje isplatile za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba u 2021. godini

Kanton/ služba za zapošljavanje	Isplaćena sredstva za novčanu naknadu (KM)	Isplaćena sredstva za zdravstveno osiguranje (KM)	Isplaćena sredstva za PIO (KM)
Unsko-sanski	4.483.294,55	1.886.572,52	249.756,77
Posavski	770.756,56	216.834,00	32.496,81
Tuzlanski	10.502.942,84	6.015.938,33	205.725,15
Zeničko-dobojski	10.657.677,00	4.086.166,00	245.571,00
Bosansko-podrinjski	860.345,88	162.760,00	25.631,67
Srednjobosanski	6.837.405,00	1.247.645,00	193.080,00
Hercegovačko-neretvanski	7.074.409,00	2.642.947,00	342.663,00
Zapadnohercegovački	2.599.685,00	1.170.104,00	72.596,00
Sarajevo	14.003.568,93	4.153.089,00	925.310,27
Kanton 10	1.217.223,15	591.189,25	90.559,90
UKUPNO	59.007.307,91	22.173.245,10	2.383.390,57

Federalni zavod, prema ovom zakonu, kantonalnim službama za zapošljavanje dodjeljuje nedostajuća sredstva za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

3.1. Novčana naknada

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.

Novčana naknada se, ovisno o vremenu provedenom na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se u toku trajanja prava ne promijene okolnosti koje utiču na dužinu (promjenu ili prestanak) trajanja naknade.

U 2021. godini u Federaciji BiH, novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 11.967 nezaposlenih osoba (od čega je 5.609 žena), što u odnosu na 2020. godinu predstavlja smanjenje broja korisnika ovog prava za 2.653 ili 18%. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje su utrošile 59.007.308 KM, što je za 23.043.022 KM manje nego u 2020. godini.

3.2. Zdravstveno osiguranje

Članom 31. stav 1. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, a članom 19. tač. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uslovima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obavezno zdravstveno osiguranje. Članom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona na prijedlog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja. Iz pomenutih zakonskih propisa vidljivo je da kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog uticaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su ta izdvajanja različito utvrđena po kantonima (u rasponu od 6 KM do 10 KM). Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi sa administriranjem zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje kantonalne skupštine donose na prijedlog kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja. U izvještajnom periodu u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bilo je obuhvaćeno prosječno mjesečno 217.777 nezaposlenih osoba (od čega je 122.929 žena), što u odnosu na 2020. godinu predstavlja smanjenje broja korisnika ovog prava za 3.431 ili 1,6%. Za ovu namjenu kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 22.173.245 KM, što je za 178.858 KM više nego u 2020. godini.

3.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje

Članom 31. stav 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba određeno je da se penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine penzijskog staža do sticanja uslova za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. U 2021. godini ovo pravo u Federaciji BiH prosječno mjesečno su ostvarivale 404 nezaposlene osobe, što je za 68 osoba ili 14% manje nego prethodne godine. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 2.383.390 KM, što je za 1.062.725 KM više nego u 2020. godini.

3.4. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

S obzirom na to da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju određenim kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, kao i zbog određenog broja korisnika koji primaju novčanu naknadu duži period, te kantonalne službe za zapošljavanje tokom 2021. godine nisu mogle uredno izmirivati svoje primarne zakonske obaveze po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. U skladu sa čl. 49. i 50. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kantonalne službe za zapošljavanje, osim službi za zapošljavanje: Tuzlanskog i Kantona Sarajevo, podnijele su Federalnom zavodu zahtjeve za uplatu nedostajućih novčanih sredstava za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Federalni zavod je, u skladu sa raspoloživim i planiranim finansijskim sredstvima, te Odlukom o modelu kriterija za utvrđivanje nedostajućih sredstava za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova službi za

zapošljavanje broj: 01/1-14-2872/16 od 19.04.2016. godine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 33/16), izvršio uplatu nedostajućih sredstava u iznosu od 7.709.840 KM, što je za 11.000.739 KM manje nego u 2020. godini. Stabilizacijom ekonomskih prilika uslijedilo je povećanje broja zaposlenih a samim tim i smanjenje korisnika prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, te su i finansijske prilike u službama za zapošljavanje poboljšane.

Tabela 6: Pregled isplate nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje u 2021. godini

Kanton	Isplaćena sredstva (KM)
Unsko-sanski	1.477.985
Posavski	347.565
Zeničko-dobojski	1.893.323
Srednjobosanski	600.628
Hercegovačko-neretvanski	2.340.834
Zapadnohercegovački	648.170
Kanton 10	401.335
UKUPNO	7.709.840

Po Programu mjera za socijalno zbrinjavanje nezaposlenih osoba koje su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostale ili ostaju bez posla, u 2021. godini nije bilo zahtjeva ni isplata.

3.5. Rješavanje u drugostepenom postupku

U skladu sa članom 35. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod rješava po žalbama izjavljenim protiv rješenja kantonalnih službi za zapošljavanje kojima je odlučeno o pravima po osnovu nezaposlenosti, i to o:

- pravu na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti,
- pravu na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje nezaposlenim osobama po članu 31. stav 2) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba («Službene novine Federacije BiH», br. 55/00, 41/01, 22/05 i 9/08) ukoliko tim osobama nedostaje do tri godine penzijskog staža kako bi ostvarili pravo na starosnu penziju prema Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju,
- pravu na zdravstveno osiguranje,
- zakonitosti prvostepenih rješenja o brisanju nezaposlene osobe iz evidencije nezaposlenih osoba,
- zakonitosti prvostepenih rješenja koja se tiču ostalih prava na socijalno zbrinjavanje po osnovu statusa nezaposlenosti, povrata isplaćenih sredstava na ime novčane naknade zbog uspostavljenog radno-pravnog statusa ili penzionisanja.

U izvještajnom periodu izjavljene su 842 žalbe protiv prvostepenih rješenja, što je za 58 predmeta ili 7,4% više u odnosu na 2020. godinu. Svi predmeti riješeni su pravovremeno, u rokovima propisanim odredbama Zakona o upravnom postupku.

Kod kantonalnih sudova u Federaciji BiH u izvještajnom periodu pokrenuto je 29 upravnih sporova, dok je kod Vrhovnog suda Federacije BiH pokrenuto 16 zahtjeva za preispitivanje sudskih odluka, u kojim postupcima su pravovremeno dati odgovori na tužbe i podnešene zahtjeve za vanredno preispitivanje, sa uredno dostavljenim prvostepenim i drugostepenim spisima predmeta na nadležan postupak i odlučivanje.

3.6. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju

U skladu sa sporazumima o socijalnom osiguranju, Federalni zavod, kao organ nadležan za provođenje pravnih propisa kojima je regulirana oblast materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, u 2021. godini primio je 448 zahtjeva za izdavanje uvjerenja o stažu osiguranja i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti, na propisanim obrascima u skladu sa operativnim protokolima ili administrativnim sporazumima za provođenje ugovora o socijalnom osiguranju, a što je za 204 zahtjeva manje nego u 2020. godini. Sa neriješenim predmetima prenesenim iz 2020. godine (33), u rješavanju je bio 481 predmet. Riješeno je 468 predmeta (97%) a ostalo je neriješeno 13 (3%) zahtjeva.

Od ukupnog broja primljenih zahtjeva po Sporazumu potpisanom između Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03), Federalni zavod je u izvještajnom periodu Agenciji za rad i zapošljavanje BiH dostavio na daljnji postupak 100 uvjerenja o periodima osiguranja navršenim u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti.

U skladu sa Ugovorom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske („Službeni glasnik BiH“, broj 6/03), Hrvatskom zavodu za zapošljavanje dostavljeno je 125 uvjerenja o stažu osiguranja u Federaciji BiH i korištenju novčane naknade, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Hrvatskoj za 25 osiguranika iz Federacije BiH.

U skladu sa Sporazumom o socijalnom osiguranju potpisanim između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije („Službeni glasnik BiH“, broj 8/07), Agenciji za rad i zapošljavanje BiH na daljnji postupak dostavljena su 202 uvjerenja o potvrđivanju staža osiguranja i korištenju novčane naknade za slučaj nezaposlenosti u Federaciji BiH, a zahtijevano potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Sloveniji za 15 osiguranika iz Federacije BiH.

Pored navedenog po sporazumima sa Republikom Austrijom izdato je pet (5) i SR Njemačkom tri (3) uvjerenja o potvrđivanju staža osiguranja u Federaciji BiH, te zahtijevano jedno (1) potvrđivanje ostvarenog osiguranja u Republici Sjevernoj Makedoniji.

3.7. Obaveza prema Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Za izvršenje obaveze koja proističe iz Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10), a koja se odnosi na izdvajanje 10% planiranih sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja radi finansiranja Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, Federalni zavod je, nakon uvida u pravdanje sredstava uplaćenih u 2020. godini, izvršio planiranu uplatu sredstava u 2021. godini u iznosu od 2.003.941 KM.

4. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Programom rada i Finansijskim planom Federalnog zavoda za 2021. godinu, provođene su različite mjere aktivne politika zapošljavanja.

U izvještajnom periodu osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu, a srazmjerno raspoloživim finansijskim sredstvima stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera i programa u 2021. godini, s posebnim fokusom na mlade, dugotrajno nezaposlene osobe, žene i druge kategorije teže zapošljivih nezaposlenih osoba. Realizacijom mjera i programa aktivne politike zapošljavanja u 2021. godini Federalni zavod je dao doprinos ostvarivanju ciljeva u pogledu povećanog opsega aktivnih mjera na tržištu rada, poboljšanja pristupa i lakše integracije na tržištu rada, naročito navedenih kategorija nezaposlenih osoba.

Kao i u prethodnom periodu sve aktivnosti Federalnog zavoda u okviru realizacije aktivne politike zapošljavanja bile su usmjerene na poticanje potražnje za radnom snagom kod poslodavaca, te pružanje podrške nezaposlenim osobama kroz poboljšanje njihove zapošljivosti i konkurentnosti, sticanje radnog iskustva i potrebnih vještina, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, kao i poticanje njihovog samozapošljavanja (razvoj poduzetništva). Značajan dio aktivnosti je bio fokusiran i na stvaranje uspješne saradnje sa različitim akterima na tržištu rada.

Važno je istaći da je u 2021. godini objavljen jedan javni poziv za učešće u realizaciji mjera i programa aktivne politike zapošljavanja, , izuzev mjere „Tražim poslodavca 2021“, koja je naknadno objavljena te su zbog izuzetnog interesa nezaposlenih osoba obezbjeđena sredstva i za drugi krug poziva. Nakon završetka procesa ugovaranja o sufinansiranju zapošljavanja i samozapošljavanja sa onim poslodavcima / nezaposlenim osobama – start up aplikantima koji su rezervirali sredstva po pozivu, aktivirana je lista prijava na čekanju u tri (3) navrata, što je omogućilo i drugim poslodavcima / nezaposlenim osobama – start up aplikantima da realiziraju svoje potrebe / planove u drugom dijelu godine.

Mjere i programi aktivne politike zapošljavanja uglavnom su bili usmjereni na:

- poticanje zapošljavanja kod poznatog poslodavca,
- samozapošljavanje – registraciju samostalne djelatnosti,
- obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- pripremu nezaposlenih za tržište rada.

Provođenjem navedenih mjera i programa aktivne politike zapošljavanja uz stvaranje za sve jednakih mogućnosti u pristupu tržištu rada, nastojalo se ostvariti zapošljavanje što većeg broja osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću.

Da bi se postigao što veći stepen pravičnosti, kao i prethodnih godina, u realizaciji ovih mjera nisu mogli učestvovati:

- poslodavci koji ne izmiruju redovno obaveze po osnovu poreza i doprinosa,
- poslodavci evidentirani u Registru novčanih kazni zbog duga neplaćenih novčanih kazni i troškova postupka, jer sa zaposlenikom nisu zaključili ugovor o radu – rad na crno,
- poslodavci koji su koristili kreditna ili bespovratna sredstva iz poticajnih mjera Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje a nisu ispoštovali obaveze u skladu sa zaključenim ugovorima, odnosno nisu zaposlili predviđen broj radnika i/ili ne vraćaju redovno dobivena sredstva.

4.1. Realizacija programa i mjera iz prethodnih godina

Tokom 2021. godine osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu, odnosno u 2019. i 2020. godini.

4.2. Program sufinansiranja zapošljavanja 2021

Za realizaciju Programa sufinansiranja zapošljavanja 2021 osigurana su finansijska sredstva u iznosu od 28.000.000 KM.

Sa poslodavcima je potpisano 3.232 ugovora ukupne vrijednosti od 24.017.026 KM, a zaposleno je 5.157 osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH.

Programom je pružena podrška zapošljavanju osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH, posebno cijeneći socijalnu i rodnu i drugu osjetljivost, sprečavanju dugotrajne nezaposlenosti, očuvanju i unapređenju radnih sposobnosti, te stvaranju uvjeta za jačanje konkurentnosti mladih osoba bez radnog iskustva kroz osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva.

Zaključno sa 31.12.2021. godine zaključeni su svi ugovori po ovom programu.

Tabela 7: Pregled realizacije mjera iz Programa sufinansiranja zapošljavanja 2021

Naziv mjere	Zaključeno ugovora	Ugovoreno u KM	Obuhvaćeno osoba
Tvoja prilika 2021 - Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina	120	1.429.857	253
Tvoja prilika 2021 - Sufinansiranje zapošljavanja osoba sa radnim iskustvom/stažom, dobi do 35 godina	78	427.263,30	96
Zapošljavanje žena 2021	326	1.840.152	517
Prilika za sve 2021 – mogućnost produženog sufinansiranja	746	5.499.418,60	1.435
Doprinos 500 – 2021	11	40.200	12
Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2021	21	92.092,50	20
Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021	123	841.215,70	322
Nova prilika 2021	200	1.325.502,40	297
Javni radovi 2021	9	27.692	15
Pomoć potrebnima 2021	5	31.480	6
Tražim poslodavca 2021	739	4.473.796,50	780
Služba u saradnji sa poslodavcima 2021	853	7.972.356	1.388
Služba u saradnji sa poslodavcima 2021 - obuka	1	16.000	16

4.2.1 „Tvoja prilika 2021 – Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina“

Cilj ove podmjere je da se što većem broju mladih osoba omogući osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju za koje su se školovale, kroz zasnivanje radnog odnosa, te na taj način poboljša njihova konkurentnost i integracija na tržištu rada.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno je 120 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 1.429.857 KM, radi sticanja prvog radnog iskustva za 253 osoba, od čega 165 žena, odnosno 65,21%.

4.2.2 „Tvoja prilika 2021 – Sufinansiranje zapošljavanja osoba sa radnim iskustvom/ stažom, dobi do 35 godina“

Cilj ove podmjere je da se što većem broju osoba iz ciljne grupe omogući efikasnija integracija na tržištu rada.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno je 79 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 427.263,30 KM, radi zapošljavanja 96 osoba, od čega 47 žena, odnosno 48,95%.

4.2.3 „Zapošljavanje žena 2021“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim ženama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te doprinese povećanju stope zaposlenosti žena.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno je 326 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 1.840.152 KM, radi zapošljavanja 517 žena.

4.2.4 „Prilika za sve 2021 – mogućnost produženog sufinansiranja zapošljavanja“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost uz mogućnost pružanja podrške poslodavcu u obliku produženog sufinansiranja zapošljavanja, te doprinese povećanju opće stope zaposlenosti.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno je 753 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 5.499.418,60 KM, radi zapošljavanja 1.435 osoba, od čega 592 žena, odnosno 41,25%.

4.2.5 „Doprinos 500 – 2021“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost uz poticanje poslodavaca za osiguravanje više plaće nezaposlenoj osobi/radniku, a koja podrazumijeva podršku poslodavcu u privatnom i javnom zdravstvenom sektoru koji pruža usluge zdravstvene zaštite, a koji zbog pandemije korona virusa ima manjak kadrova, kroz refundiranje iznosa uplaćenih obaveznih doprinosa u visini od 500 KM.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno je 12 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 40.200 KM, radi zapošljavanja 12 osoba, od čega tri (3) žene, odnosno 25%.

4.2.6 „Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2021“

Mjera podrazumijeva sufinansiranje zapošljavanja osoba u skladu sa članom 2. Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, broj 54/19), i to: demobiliziranih branilaca i demobiliziranih branilaca dobrovoljaca, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, kako bi se osobama iz navedene ciljne grupe olakšala integracija na tržištu rada i spriječila dugotrajna nezaposlenost, te doprinijelo povećanju stope zaposlenosti ove kategorije nezaposlenih osoba.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključen je 21 ugovor sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 92.092,50 KM, radi zapošljavanja 20 osoba.

4.2.7 „Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te da se poslodavcima osigura radna snaga u skladu sa njihovim potrebama.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno su 123 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 841.215,70 KM, radi zapošljavanja 322 osobe, od čega 126 žena, odnosno 39,13%.

4.2.8 „Nova prilika 2021“

Cilj ove mjere je da se nezaposlenim osobama koje su u izuzetno lošoj situaciji na tržištu rada olakša integracija i prekine dugotrajna nezaposlenost, u skladu sa njihovim potrebama. Fokus je na osobama starosne dobi 40+, osobama prijavljenim na evidenciju nezaposlenih najmanje 12 mjeseci, te osobama niže kvalifikacije ili bez kvalifikacije (NSS, NK, PK).

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno su 202 ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 1.325.502,40 KM, radi zapošljavanja 297 osoba, od čega 168 žena, odnosno 56,56%.

4.2.9 „Javni radovi 2021“

Cilj ove mjere je ublažavanje socijalnih posljedica nezaposlenosti, te integracija osoba iz ciljane grupe na tržištu rada, kroz vremenski ograničeni radni angažman, čijim angažmanom se doprinosi društveno korisnom radu i pružanju usluga osobama u potrebi.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno je devet (9) ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 27.692 KM, radi angažiranja 15 osoba, od čega tri (3) žene, odnosno 20%.

4.2.10 „Pomoć potrebnim 2021“

Cilj ove mjere je ublažavanje socijalnih posljedica nezaposlenosti, te integracija osoba iz ciljane grupe na tržištu rada, kroz vremenski ograničeni radni angažman, čijim angažmanom se doprinosi društveno korisnom radu i pružanju usluga osobama u potrebi.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključena su pet (5) ugovora sa poslodavcima ukupne vrijednosti od 31.480 KM, radi zapošljavanja šest (6) osoba, od čega četiri (4) žene, odnosno 66,66%.

4.2.11 „Tražim poslodavca 2021“

Cilj ove mjere, koja je fokusirana na nezaposlene osobe, je da se nezaposlenim osobama olakša integracija na tržištu rada i spriječi dugotrajna nezaposlenost, te da se pojača njihova motivacija za aktivno traženje posla.

U okviru realizacije ove mjere, do kraja 2021. godine, zaključeno je 739 ugovora ukupne vrijednosti 4.473.796,50 KM, a zaposleno 780 osoba, od čega 476 žena, odnosno 61,02%.

4.2.12 „Služba u saradnji s poslodavcima 2021“

Mjera podrazumjeva zapošljavanje i obuku za povećanje kompetencija i sticanje dodatnih znanja i vještina osoba, bez obzira na radno iskustvo, spol, dob i stepen obrazovanja, prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, kroz saradnju službe za zapošljavanje sa poslodavcem i/ili drugim pravnim subjektima.

Do kraja 2021. godine, zaključena je 853 ugovora za zapošljavanje i jedan za obuku, na osnovu kojih je obuhvaćeno 1.404 osoba. Ukupna vrijednost zaključenih ugovora je 7.988.356 KM.

4.3. Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2021

Cilj ovog programa je potaknuti osobe sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH na samozapošljavanje, pokretanjem djelatnosti na period od 12 mjeseci, kao i na zapošljavanje drugih osoba sa evidencije nezaposlenih na period od šest (6) mjeseci.

Za realizaciju ovog programa osigurana su finansijska sredstva u iznosu od 12.000.000 KM, zaključeno je 1.349 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 8.791.316,00 KM kojima je obuhvaćeno 1.580 osoba.

U okviru ovog programa realizirane su sljedeće mjere: „Poduzetništvo za mlade 2021“, „Poduzetništvo za žene 2021“, „Poduzetništvo za sve 2021“, „Poduzetništvo za demobilizirane branioce/branitelje 2021“ i „Druga prilika 2021“.

Tabela 9: Pregled realizacije mjera iz Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2021

Naziv mjere	Zaključeno ugovora	Ugovoreno u KM	Obuhvaćeno osoba	Period sufinansiranja u mjesecima
Poduzetništvo za mlade 2021	270	1.999.891,67	335	6/12
Poduzetništvo za žene 2021	238	1.546.006,06	272	6/12
Poduzetništvo za sve 2021	487	2.986.078,93	572	6/12
Poduzetništvo za demobilizirane branioce/branitelje 2021	44	294.534	54	6/12
Druga prilika 2021	310	1.964.805,68	347	6/12

4.3.1 „Poduzetništvo za mlade 2021“

U realizaciju ove mjere, do kraja 2021. godine, uključeno je 335 mladih osoba sa kojima je zaključeno 270 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 1.999.891,67 KM, od čega 127 žena, odnosno 37,91%.

4.3.2 „Poduzetništvo za žene 2021“

Do kraja 2021. godine u realizaciju ove mjere uključene su 272 žene sa kojima je zaključeno 238 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 1.546.006,06 KM.

4.3.3 „Poduzetništvo za sve 2021“

Do kraja 2021. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 578 osoba sa kojima je zaključeno 487 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 2.986.078,93 KM, od čega 106 žena, odnosno 18,33%.

4.3.4 „Poduzetništvo za demobilizirane branioce/branitelje 2021“

Do kraja 2021. godine u realizaciju ove mjere uključene su 54 osobe sa kojima su zaključena 44 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 294.534,00 KM, od čega četiri (4) žene, odnosno 0,7%.

4.3.5 „Druga prilika 2021“

Do kraja 2021. godine u realizaciju ove mjere uključeno je 347 osoba na osnovu 310 zaključenih ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja ukupne vrijednosti od 1.964.805,68.

4.4. Program „Obuka i rad 2021“

Program „Obuka i rad 2021“ je program sufinansiranja obuke i zapošljavanja koji Federalni zavod za zapošljavanje direktno provodi sa poslodavcima. Program se realizira s ciljem povećanja konkurentnosti nezaposlenih osoba kroz obuku kod poznatog poslodavca, kao i obezbjeđenja prilike za zapošljavanje.

U 2021. godini zaključeno je 18 ugovora po mjeri B (tri mjeseca obuka i 12 mjeseci zapošljavanje) u vrijednosti od 640.658,40 KM.

U tromjesečnu obuku je bilo uključeno 158 nezaposlenih osoba, a koje će ostati u radnom odnosu do 12 mjeseci po okončanju obuke.

4.5. Finansiranje zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama

Tokom izvještajnog perioda, u okviru ove pozicije u 2021. godini sačinjen je i „Program sufinansiranja zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama 2021“ u okviru kojeg su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 3.825.839 KM

Također, u okviru ovih aktivnosti, nastavljena je saradnja između Federalnog zavoda, kantonalnih službi za zapošljavanje, ministarstava za obrazovanje, javnih univerziteta u Federaciji BiH, kao i ministarstava za boračka pitanja, i to za realizaciju različitih projekata kojima su obuhvaćene sljedeće ciljne grupe:

- djeca šehida i poginulih boraca,
- asistenti u nastavi za rada sa djecom s poteškoćama u razvoju,
- stručni kadar za rad u ustanovama socijalne zaštite,
- asistenti na javnim univerzitetima, i dr.

Tabela 10: Pregled realizacije zajedničkih projekata po nazivima projekata/programa i po korisnicima

Naziv projekta /programa	Partneri Federalnog zavoda u realizaciji projekata/programa	Broj projekata/programa	Predviđena sredstva - učešće Zavoda	Broj osoba
Projekti sufinansiranja zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca/branitelja	Vlade i službe za zapošljavanje HNK, ZDK i TK	3	400.000	61 zapošljavanje
Projekti sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju u osnovnom obrazovanju u redovnoj nastavi u Federaciji BiH	Kantonalna ministarstva obrazovanja	10	1.000.000	190 zapošljavanje
Projekti sufinansiranja zapošljavanja asistenata i viših asistenata u javnim univerzitetima/sveučilištima	Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Bihaću, Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Sveučilište u Mostaru i službe za zapošljavanje KS, TK, ZDK, USK i HNK	6	1.172.000	U toku zaključivanja ugovora

Projekti sufinansiranja zapošljavanja u ustanovama socijalne zaštite	JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece Drin JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Bakovići JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite Ljubuški	4	360.000	48 zapošljavanje
Zajednički projekti s drugim organizacijama i institucijama	Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU „Službe za zapošljavanje HNK/Ž“ Projekt sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama ZDK“ Sufinansiranje zapošljavanja za potrebe JU „Dom zdravlja Cazin“ Sufinansiranje zapošljavanja za potrebe JU „Dom zdravlja Bihać“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU „Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe „Agencije za zaštitu ljudi i imovine - AE Sigurnost d.o.o.“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU „Penzionerski doma sa stacionarom ZDK“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe „Cengiz Insaat“ u okviru projekta EBRD Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Grada Mostara Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Općine Grude – „Pomoć u kući“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU „Centar za socijalni rad Kladanj“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU „Dom zdravlja Teočak“	27	1.000.000	165 zapošljavanje 104 obuka
	Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU „Centar za socijalni rad Posušje - Pomoć u kući“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe JU „Dom zdravlja Stolac“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Parlamenta Federacije BiH Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Razvojne banke Federacije BiH Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Općine Stolac Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe Općine Žepče „Pomoć u kući“ Projekat sufinansiranja zapošljavanja za potrebe „Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu“ Projekat sufinansiranja obuke- Privredna komora ZDK			

4.6. Program kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine i Federalni zavod za zapošljavanje potpisali su 20.12.2019. godine Ugovor o namjenskom depozitu radi realizacije Programa kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje 2019. godina.

Programom su uspostavljene nove dvije (2) kreditne linije:

Kreditna linija za podsticaj zapošljavanja i samozapošljavanja KL-FZZ-19

- *za industriju, zanatstvo i usluge: rok otplate do sedam (7) godina uz grace period do 12 mjeseci, a u slučajevima finansiranja Start-up projekata do tri (3) godine i uz nominalnu kamatnu stopu 2,50% fiksna na godišnjem nivou.*⁵
- *za poljoprivrednu proizvodnju: rok otplate do sedam (7) godina uz grace period do 12 mjeseci, a u slučajevima finansiranja poljoprivredne proizvodnje ili Start-up projekata do tri (3) godine i uz nominalnu kamatnu stopa 2,00% na godišnjem nivou.*⁶

Kamatna stopa za razvoj i održavanje starih zanata iznosi 2,00%.

Namjena ovih kreditnih sredstava je finansiranje stalnih i tekućih sredstava uz zapošljavanje novih radnika sa evidencije nezaposlenih u službama za zapošljavanje.

Minimalni iznos kredita po jednom korisniku je 40.000 KM, a maksimalni 500.000 KM i limitiran je kako slijedi:

- za industrijsku proizvodnju iznos od 25.000 KM po novouposlenom radniku
- za zanatstvo i usluge iznos od 20.000 KM po novouposlenom radniku
- za poljoprivrednu proizvodnju iznos od 20.000 KM po novouposlenom radniku
- za održavanje starih zanata iznos od 20.000 KM po novouposlenom radniku.

Korisnici kredita su pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom i uslugama, kao i pravna i fizička lica koja započinju privrednu djelatnost.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva je 0,50% jednokratno od iznosa odobrenog kredita.

⁵ Efektivna kamatna stopa (EKS) 2,64% za iznos kredita 100.000 KM i rok otplate sedam (7) godina uz grace period 36 mjeseci.

⁶ Efektivna kamatna stopa (EKS) 2,13% za iznos kredita 100.000 KM i rok otplate sedam (7) godina uz grace period 36 mjeseci.

Kreditna linija za održavanje zaposlenosti OZ-019

Minimalni iznos pojedinačnog kredita je 20.000 KM, a maksimalni 500.000 KM (maksimalno 10.000 KM po zaposlenom), rok otplate je do pet (5) godina, a grace period do 12 mjeseci, dok je nominalna kamatna stopa 3,00% fiksna na godišnjem nivou.⁷

Namjena ovih kreditnih sredstava je finansiranje tekućih sredstava uz održavanje postojećeg nivoa zaposlenosti.

Korisnici kredita su pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom i uslugama.

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva je 0,50% jednokratno od iznosa odobrenog kredita.

Instrumenti osiguranja kredita utvrđuju se u skladu sa općim procedurama Razvojne banke i općim aktima Agencije za bankarstvo, pri čemu se primjenjuju najviši standardi.

Imajući u vidu da rizik povrata kredita snosi Razvojna banka, ista je dužna da osigura maksimalan obim i kvalitet kolaterala koji će garantovati potpunu naplatu najmanje glavnice potraživanja po pojedinim kreditima čime će se u potpunosti spriječiti kreditni gubitak.

- Po kreditnoj liniji OZ-019 u 2021. godini zaključeno je devet ugovora, ukupne vrijednosti 1.497.300 KM uz obavezu zadržavanja 150 radnika u radnom odnosu.
- Po kreditnoj liniji KL-FZZ-19 u 2021. godini zaključen je jedan ugovor vrijednosti od 125.000 KM s obavezom zapošljavanja novih pet (5) radnika i zadržavanje ukupno 12 radnika u radnom odnosu tokom trajanja otplate kredita.

4.7. Programi i mjere kantonalnih službi za zapošljavanje

Pored sredstava koje Federalni zavod za zapošljavanje obezbjeđuje, kantonalne službe za zapošljavanje su u prethodnom periodu svojim sredstvima ili sredstvima iz drugih izvora, najčešće uz podršku kantonalnih vlada, realizirale brojne programe aktivne politike zapošljavanja, odnosno započele implementaciju sljedećih programa:

Služba za zapošljavanje (kanton)	Naziv mjere / programa	Ciljna grupa	Izvor sredstava	Ukupno predviđena sredstva u KM	Broj osoba
Tuzlanski	Program poticanja zapošljavanja 2021	Mladi, Romi, članovi porodica u kojima ni jedan član nije zaposlen, osobe bez radnog iskustva (stručno osposobljavanje	Budžet TK, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	226.825	34 osobe zaposlene i 10 osoba na stručnom osposobljavanju

⁷ Efektivna kamatna stopa (EKS) 3,22% za iznos kredita 100.000,00 KM i rok otplate 5 godina, uz grace period od 12 mjeseci

Izveštaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2021. godinu

Služba za zapošljavanje (kanton)	Naziv mjere / programa	Ciljna grupa	Izvor sredstava	Ukupno predviđena sredstva u KM	Broj osoba
	Program sufinansiranja obavljanja stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa/volonterskog staža, boraca i članova njihovih porodica	Osobe VSS iz populacije boračke i članova njihovih porodica bez radnog iskustva u struci	Budžet TK, Ministarstvo za boračka pitanja TK	582.084	151 osoba- stručno osposobljavanje
Srednjobosanski	Zapošljavanje odgovarajućeg stručnog kadra za djecu sa poteškoćama u razvoju	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje SBK/KSB	103.217	25
Hercegovačko - neretvanski	Program sufinansiranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2020.	Djeca ratnih vojnih invalida	Vlada HNŽ-K	117.600	14
	Projekt sufinansiranja zapošljavanja djece ratnih vojnih invalida 2021.	Djeca ratnih vojnih invalida	Vlada HNŽ-K	175.000	18
Sarajevo	Posao za sve	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	960.000	197
	Zlatna značka	Zlatne značke	Služba za zapošljavanje KS	76.800	8
	Obuka, dokvalifikacija i prekvalifikacija	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	15.115	9
	Javni radovi	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	439.734	247
	Zapošljavanje osoba koje su izašle iz sistema javne brige	Nezaposlene osobe koje su izašle iz sistema javne brige	Služba za zapošljavanje KS	28.800	1
	Zapošljavanje članova šehidskih porodica i porodica poginulih branitelja	Nezaposlene osobe članovi šehidskih porodica	Služba za zapošljavanje KS	835.200	85
	Javni radovi PLUS	Nezaposlene osobe	Služba za zapošljavanje KS	180.378	102
	Zapošljavanje u javne zdravstvene ustanove i ustanove iz oblasti socijalne zaštite	Nezaposleni medicinski kadar	Služba za zapošljavanje KS	1.048.800	87
	Zapošljavanje demobilisanih boraca u komunalnoj privredi	Nezaposleni demobilisani borci	Služba za zapošljavanje KS	681.600	71
	Samozapošljavanje šehidskih porodica i porodica poginulih branitelja	Nezaposlene osobe članovi šehidskih porodica	Služba za zapošljavanje KS	90.000	9
UKUPNO				5.561.153,64	1.067

Za realizaciju navedenih mjera i programa ukupno su predviđena sredstva u iznosu od 5.561.153,64 KM, kojim je do kraja 2021. godine obuhvaćeno 1.067 osoba.

4.8. Savjetodavni rad i posredovanje u službama za zapošljavanje

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kantonalne službe za zapošljavanje su nadležne za posredovanje u zapošljavanju, saradnju sa obrazovnim ustanovama, profesionalnu orijentaciju nezaposlenih i drugih osoba pri izboru zanimanja, stručnu obuku nezaposlenih i prekvalifikaciju zaposlenih za čijim radom je prestala potreba, podsticanje otvaranja novih radnih mjesta i poduzimanje drugih podsticajnih mjera. Federalni zavod prati, koordinira, usklađuje i pruža pomoć u provođenju navednih aktivnosti. Prema Pravilniku o evidencijama u oblasti zapošljavanja (»Službene novine Federacije BiH« broj 74/18) kantonalne službe za zapošljavanje provode aktivnosti grupnog informisanja, individualnog savjetovanja, individualnih konsultacija i aktivnosti u svrhu pripreme za rad u cilju aktivnog traženja posla i bržeg pronalaska zaposlenja nezaposlenih osoba. Ove aktivnosti provode se u deset kantonalnih službi za zapošljavanje, u okviru kojih se nalazi 79 općinskih biroa za zapošljavanje.

Tabela 11: Pregled broja zaposlenika u biroima za zapošljavanje FBIH

Kanton	Broj biroa	Šefovi biroa	Savjetodavci	Referenti
Unsko-sanski	8	8	13	11
Posavski	3	3	2	1
Tuzlanski	13	12	24	25
Zeničko-dobojski	12	12	38	13
Bosansko-podrinjski	3	1	3	2
Srednjobosanski	12	12	23	6
Hercegovačko-neretvanski	9	10	18	6
Zapadnohercegovački	4	4	10	4
Kanton Sarajevo	9	8	19	24
Kanton 10	6	6	9	0
UKUPNO	79	76	159	92

Tokom 2021. godine aktivnosti u općinskim biroima za zapošljavanje su u najvećoj mjeri bile uvjetovane epidemiološkom situacijom uzorkovanom pandemijom virusa COVID 19. U 2021. godini, u općinskim biroima za zapošljavanje Federacije BiH bilo je zaposleno 76 šefova biroa, 159 savjetodavaca za rad sa nezaposlenim osobama i 92 referenta na poslovima evidentičara i savjetodavnim poslovima.

Tabela 12: Pregled broja nezaposlenih uključenih u individualne savjetodavne aktivnosti

Kanton	Individualno savjetovanje -ukupno	Individualni plan zapošljavanja (IPZ)				Pronašli zaposlenje
		Lakše zapošljive osobe	Srednje zapošljive osobe	Teže zapošljive osobe	Ukupno	
Unsko-sanski	4.236	1.225	286	28	1.539	505
Posavski	1.006	436	385	86	904	649
Tuzlanski	16.143	8.935	18.277	24.506	51.718	20.296
Zeničko-dobojski	8.261	3.777	1.686	300	5.763	2.404
Bosansko-podrinjski	766	205	0	561	766	566
Srednjobosanski	5.746	943	687	275	2.369	941
Hercegovačko-neretvanski	9.627	2.106	113	51	2.270	884
Zapadnohercegovački	3.480	304	223	108	569	1.947
Kanton Sarajevo	2.743	759	417	153	1.329	1.317
Kanton 10	606	484	57	65	606	442
UKUPNO	52.614	19.174	22.131	26.133	67.833	29.951

U 2021. godini, za 52.614 nezaposlenih osoba pružene su usluge individualnog savjetovanja.

U Tabeli br.12 prikazani su podaci po kantonalnim službama za zapošljavanje, strukturi IPZ-a po stepenu zapošljivosti nezaposlenih osoba, te broju osoba koje su pronašle zaposlenje. Savjetodavci su u deset (10) kantonalnih službi za zapošljavanje sa nezaposlenim osobama izradili 67.833 individualna plana za zapošljavanje (IPZ), a ukupno 29.951 osoba je pronašla zaposlenje. Individualni plan zapošljavanja (IPZ) prema članu 17. Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja („Službene novine Federacije BiH“ broj: 74/18) predstavlja obavezujući dokument u kojem su definirane aktivnosti i obaveze nezaposlene osobe i službe za zapošljavanje, kao i rokovi njihove provedbe.

Kada je riječ o grupnom informiranju, te grupnim obukama nezaposlenih osoba za aktivno traženje posla, u 2021. godini ove aktivnosti su zbog pandemije provođene u znatno smanjenom obimu, te je 5.231 nezaposlena osoba učestvovala u grupnom informiranju / info seminarima.

Tokom 2021. godine službe za zapošljavanje su po zahtjevima poslodavaca objavile ukupno 23.201 oglas za 56.215 radnih mjesta. Ukupno 40.561 nezaposlena osoba je upućena na intervju kod poslodavaca, dok je uspješno realizovano 16.206 posredovanja u zapošljavanju.

Tabela 14: Pregled posredovanja u 2021. godini

Kanton	Broj mjesta objavljenih u oglasima	Broj oglašanih mjesta	Broj osoba upućenih na intervju	Broj uspješno realizovanih posredovanja
Unsko-sanski	784	2.019	2.404	96
Posavski	374	167	385	131
Tuzlanski	7.571	4.797	5.093	1.997
Zeničko-dobojski	6.792	12.187	7.894	3.593
Bosansko-podrinjski	93	49	3.850	672
Srednjobosanski	654	22.561	9.641	844
Hercegovačko-neretvanski	3.338	1.831	1.932	1.157
Zapadnohercegovački	520	783	1.274	65
Kanton Sarajevo	2.960	11.609	7.912	7.529
Kanton 10	115	212	176	122
UKUPNO	23.201	56.215	40.561	16.206

4.9. Saradnja sa obrazovnim sistemom

Saradnja sa obrazovnim sistemom u smislu profesionalnog informiranja učenika pred nastavkom školovanja, je zbog epidemiološke situacije u 2021. godini u većini službi za zapošljavanje bila ograničena.

Aktivnosti su se bazirale na razmjeni podataka o najbrojnim zanimanjima i učešće predstavnika Zavoda i službi u različitim projektima sa predstavnicima obrazovnog sistema.

5. AKTIVNOSTI KOJE SE REALIZIRAJU U SARADNJI S AGENCIJOM ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BiH

5.1. Zapošljavanje bosanskohercegovačkih zdravstvenih radnika –njegovatelja u Saveznoj Republici Njemačkoj

Na osnovu Dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u Saveznoj Republici Njemačkoj, potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Centralnog ureda za međunarodno stručno posredovanje Savezne agencije za rad Njemačke, i Operativnog protokola za provođenje Dogovora potpisanog između Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH objavljen je Javni poziv za prijavu za zapošljavanje radnika za zdravstvenu njegu u Njemačkoj po osnovu Triple win programa.

U 2021. godini zaposlenje u SR Njemačkoj na poslovima njegovatelja dobile je ukupno 487 osoba iz Bosne i Hercegovine, od čega je 330 osoba iz Federacije BiH (56 manje u odnosu na 2020. godinu).

Od ukupnog broja osoba koje su dobile zaposlenje (487), na program „Triple win“ odnosi se 92 osobe, od kojih su 63 osobe iz Federacije BiH, dok su ostali zaposleni po proceduri za poznatog poslodavca.

5.2. Zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji

U 2021. godini, u skladu sa provođenjem Sporazuma o zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji, broj izdatih radnih dozvola za Sloveniju, zaključno sa 30.11.2021. (podatke za decembar još čekamo) iznosi 17.917. iz Bosne i Hercegovine (10.030 više u odnosu na 2020. godinu), od čega je preko 64% iz Federacije BiH.

Najviše su se iz Bosne i Hercegovine tražili radnici sljedećih zanimanja: vozači (razne kategorije, uključujući i međunarodni transport), varioci, tesari, zidari, bravari, elektroinstalateri, fasaderi i druga zanimanja.

5.3. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj

Krajem 2020. godine raspisan je javni poziv za Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj. Broj studenata koji su dobili radne ponude u okviru programa Ferijalnog rada u SR Njemačkoj u 2021. godini je 20. Od ovog broja 16 studenata je iz FBiH.

6. MONITORING I EVALUACIJA

U 2021. godini nastavljene su aktivnosti unapređenja monitoringa i evaluacije programa aktivne politike zapošljavanja s ciljem dobijanja adekvatnih podataka o realizaciji i ocjeni učinkovitosti ovih programa.

U saradnji s projektom „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ koji finansira EU izrađena je Evaluacija mjere Zapošljavanje žena 2018 čiji je cilj bio integracija nezaposlenih žena na tržište rada i sprečavanje dugotrajne nezaposlenosti žena. U sklopu evaluacije ove mjere anketirani su učesnici u realizaciji, poslodavci i korisnice mjere, a o čemu su sačinjena dva izvještaja (u formi nacрта). Provjerom održivosti zaposlenja vidljivo je da je nakon 6 mjeseci, od završetka ugovora o sufinansiranju zapošljavanja, još uvijek bilo zaposleno čak 58% korisnica, a nakon 12 mjeseci 56% korisnica, te da su u prosjeku korisnice bile nezaposlene čak 35 mjeseci prije uključenja u realizaciju ove mjere. Važno je istaći da je održivost zaposlenja provjeravana i tokom lockdown-a usljed pandemije COVID-19, te se sami tim može smatrati da su postignuti veoma dobri rezultati. U strukturi osoba koje su ostale zaposlene, i dalje se nalazi najveći procenat onih koje su bile dugoročno nezaposlene odnosno kod kojih je prekinuta dugoročna nezaposlenost.

Pored toga, u sklopu *Projekta podrške zapošljavanja* koji se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom, utvrđeno je da su dvije mjere aktivne politike zapošljavanja redizajnirane na osnovu monitoringa, te su po tom osnovu stečeni uslovi za transfer u iznosu od 1 miliona eura. Na osnovu monitoringa i evaluacije programa aktivne politike zapošljavanja iz 2020. godine, izvršenog u saradnji s Jedinicom za implementaciju projekata pri Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike utvrđeno je izvršenje indikatora iz četvrte godine *Projekta podrške zapošljavanju*, a koji se odnosi na zapošljavanje najmanje 1.000 mladih nezaposlenih osoba i 500 teže zapošljivih nezaposlenih osoba, te su u skladu s tim stvorene pretpostavke za transfer prema Federalnom zavodu u iznosu od 1,8 miliona eura. U okviru ovog monitoringa anketirana je 681 osoba koja je zaposlena kroz poticaje iz *Programa sufinansiranja zapošljavanja 2020*, pri čemu je 81% anketiranih izjavilo da im je ovaj program pomogao da pronađu posao, a 95% je izjavilo da su stekli nova ili značajno unaprijedili postojeća znanja i vještine. Značajan broj su činile dugoročno nezaposlene osobe, tj. 25% je bilo nezaposleno od jedne do pet godina, a 13% je bilo pet i više godina nezaposleno. Anketirano je i 477 poslodavaca korisnika poticaja iz ove mjere, a koji su na skali od 1 do 5 dali prosječnu ocjenu zadovoljstva predmetnim programom od 4,48. Također, kroz monitoring aktivnosti *Projekta podrške zapošljavanju* utvrđeno je da su službe za zapošljavanje u Federaciji BiH profilirale i izradile individualne planove zapošljavanja za dodatnih najmanje 20.000 nezaposlenih, čime je potvrđeno izvršenje još jednog indikatora iz ovog projekta i uslovi za transfer u iznosu od 1 miliona eura. Utvrđeno je i da je povećan broj prikupljenih oglasa / slobodnih radnih mjesta u odnosu na 2017. godinu (transfer od 1 milion Eura), te da su osigurana sredstva za povećani broj novoregistrovanih nezaposlenih osoba - korisnika novčane naknade koji je trebao biti povećan za najmanje 3.600 osoba u odnosu na prethodni period, a za koji rezultat je ostvaren transfer od 2,12 miliona Eura.

Također, krajem 2021. godine po preporuci Ureda za reviziju institucija u FBiH, na uzorku od 197 ugovora, u službama za zapošljavanje provedena je kontrola i praćenje izvršenja ugovornih obaveza po *Programu sufinansiranja zapošljavanja 2021* i *Programu sufinansiranja samozapošljavanja – Start up 2021*, uz provjeru ispravnosti dokumentacije i izvršenja ugovornih obaveza. Konstatirano je da su obaveze izvršavane u skladu s odredbama programā i zaključenih ugovora.

7. ZAPOSŁJAVANJE STRANACA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba regulirano je da je Federalni zavod nadležan za odobravanje zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalnih službi za zapošljavanje, a u skladu sa Zakonom o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 111/12), Zakonom o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj 88/15) i Procedurom za izdavanje radne dozvole od 6.6.2011. godine, kojima su, između ostalog, definirani uslovi i način izdavanja.

U izvještajnom periodu izdata je 1.721 važeća radna dozvola stranim državljanima na period od tri mjeseca do jedne godine, što je za 78 dozvola više u odnosu na prethodnu godinu.

Radne dozvole uglavnom su izdate stranim državljanima koji su osnivači firmi u Federaciji BiH i/ili su u njima lica ovlaštena za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskom prometu, direktori i izvršni direktori.

Najviše radnih dozvola izdato je za rad u sljedećim oblastima: trgovina, poslovanje nekretninama, hotelijerstvo i ugostiteljstvo; prerađivačka industrija; ostale uslužne djelatnosti; umjetnost, zabava i rekreacija; stručne, naučne i tehničke djelatnosti i obrazovanje.

Od 1.721 stranog državljana kojima je data važeća radna dozvola (iz 80 država), 853 je VSS i VŠS, 20 - VKV, 598 - SSS, 70 - KV, 81 - PK, 84 - NK, te 15-NSS. Razlog izdavanja radnih dozvola strancima sa nižim stepenom obrazovanja i kvalifikacije jeste to što za određeni broj stranaca upisanih u sudski registar (osnivači firmi - direktori, zamjenici direktora, izvršni direktori), te samostalnih obrtnika po rješenjima službi lokalnih zajednica, u skladu sa važećim propisima u postupku zapošljavanja stručna sprema nije od uticaja za izdavanje radne dozvole, niti se vrši provjera da li na evidenciji nezaposlenih ima osoba koje ispunjavaju uslove poslodavca.

U 2021. godini od 620 važećih radnih dozvola koje se računaju u kvotu izdato je 544, od kojih se na novoizdate odnosi 351, a na produžene 269. Pored radnih dozvola koje se računaju u kvotu, izdata je 1.101 radna dozvola koja se ne računa u kvotu prema članu 65 Zakona o strancima.⁸ U okviru odgovarajuće baze podataka, Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine dostupni su podaci o izdatim, produženim, poništenim i važećim radnim dozvolama za strance po državama porijekla, djelatnostima, kvalifikaciji, godinama života i spolu i drugim relevantnim podacima, a u svrhu izvještavanja prema Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

⁸ U skladu sa članom 65. Zakona o strancima „Radna dozvola može se izdati neovisno o utvrđenoj godišnjoj kvoti radnih dozvola u sljedećim slučajevima: a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom poslije diplomskom ili doktorskom studiju u BiH; b) strancu čiji se rad u BiH zasniva na međunarodnom sporazumu; c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole po osnovi međunarodnog sporazuma; d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svojeg specifičnog znanja; e) profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima koji rade u BiH na temelju valjano zaključenog ugovora; f) strancu koji se odrekao državljanstva BiH ili g) strancu koji je u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici sa strancem s odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH.“

Tabela 15: Broj izdatih radnih dozvola koje se računaju u kvotu i koje se ne računaju u kvotu u Federaciji BiH u 2021. godini

2021	Radne dozvole koje se računaju u kvotu utvrđenu Odlukom Vijeća ministara BiH			Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu			Ukupno izdate radne dozvole
	Produžene	Novoizdate	Ukupno - kvota	Produžene	Novoizdate	Ukupno izvan kvote	
	269	351	620	402	699	1.101	1.721

Tabela 16: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2021. godini, po državama i kvalifikacionoj strukturi

Red. br.	Država	Kvalifikaciona struktura							Ukupno
		NSS	NK	PK	KV	SSS	VKV	VSS i VŠS	
1.	Turska	2	11	6	11	71	3	113	217
2.	Srbija	1	4	62	16	71	3	35	192
3.	Hrvatska	0	0	2	5	67	3	76	153
4.	Kuvajt	3	6	2	1	35	0	75	122
5.	Saudijska Arabija	1	7	0	0	38	0	62	108
6.	Ujedinjeni Arapski Emirati	1	8	0	0	18	0	65	92
7.	Sirijska Arapska Republika	1	11	1	3	32	2	37	87
8.	Egipat	0	4		1	11	0	52	68
9.	Crna Gora	0	1	1	3	24	0	24	53
10.	Sjedinjene Američke Države	0	1	0	0	18	0	26	45
11.	Italija	0	1	1	2	20	2	18	44
12.	Katar	0	5	0	0	10	0	20	35
13.	Jordan	0	2	0	0	11	0	20	33
14.	Njemačka	0	2	0	4	12	1	13	32
15.	Kina	1	0	0	3	19	0	5	28
16.	Pakistan	1	0	1	0	14	0	10	26
17.	Slovenija	0	1	0	0	9	0	15	25
18.	Sjeverna Makedonija	0	2	3	5	9	0	5	24
19.	Ujedinjeno Kraljevstvo	0	0	0	0	5	0	16	21
20.	Libijska Arapska Džamahirija	0	0	0	0	1	0	20	21
21.	Jemen	0	0	0	0	3	0	17	20
22.	Indija	0	0	0	0	1	1	16	18
23.	Austrija	0		0	3	11	0	3	17
24.	Oman	1	4	0	0	2	0	10	17
25.	Ruska Federacija	0		0	0	4	1	10	15
26.	Islamska Republika Iran	0	3	0	0	6	0	5	14
27.	Bahrein	0	1	0	0	6	0	6	13
28.	Palestinska Teritorija (Zapadna	0	0	0	0	4	0	9	13

	Obala i Pojas Gaze)								
29.	Nizozemska	0	1	0	1	9	0	2	13
30.	Malezija	0		2	0	5	0	2	9
31.	Irak	0	1	0	0	2	0	5	8
32.	Ukrajina	0	0	0	1	2	0	4	7
33.	Nepal	0	0	0	3	3	1	0	7
34.	Libanon	0	0	0	0	2	0	4	6
35.	Rumunija	0	1	0	1	1	0	3	6
36.	Češka	0	0	0	0	2	1	3	6
37.	Filipini	1	0	0	0	4	0	1	6
38.	Gana	0	1	0	0	3	0	1	5
39.	Švicarska	0	0	0	1	1	0	3	5
40.	Brazil	0	1	0	0	4	0	0	5
41.	Francuska	0	0	0	0	1	0	4	5
42.	Slovačka	0	0	0	2	3	0	0	5
43.	Poljska	0	0	0	0	1	1	3	5
44.	Danska	0	1	0	0	0	0	3	4
45.	Sudan	0	0	0	0	2	0	2	4
46.	Australija	0	0	0	0	1	0	3	4
47.	Kanada	0	0	0	0	0	0	3	3
48.	Španija	0	0	0	0	1	0	2	3
49.	Grčka	0	0	0	0	1	0	2	3
50.	Moldova	1	1	0	0	0	0	1	3
51.	Švedska	1	0	0	2	0	0	0	3
52.	Bjelorusija	0	0	0	0	2	0	1	3
53.	Argentina	0	2	0	0	1	0	0	3
54.	Bugarska	0	0	0	0	1	0	1	2
55.	Tunis	0	0	0	0	1	0	1	2
56.	Kazahstan	0	0	0	0	0	0	2	2
57.	Belgija	0	0	0	1	0	0	1	2
58.	Izrael	0	0	0	1	1	0	0	2
59.	Bangladeš	0	0	0	0	2	0	0	2
60.	Finska	0	0	0	0	1	0	1	2
61.	Maroko	0	0	0	0	2	0	0	2
62.	Indonezija	0	0	0	0	2	0	0	2
63.	Alžir	0	0	0	0	0	0	2	2
64.	Senegal	0	0	0	0	1	0	0	1
65.	Turkmenistan	0	0	0	0	0	0	1	1
66.	Irska	0	0	0	0	0	0	1	1

67.	Kolumbija	0	0	0	0	1	0	0	1
68.	Kipar	0	0	0	0	0	0	1	1
69.	Mongolija	0	0	0	0	1	0	0	1
70.	Liberija	0	0	0	0	0	0	1	1
71.	Zimbabve	0	0	0	0	1	0	0	1
72.	Litvanija	0	0	0	0	0	0	1	1
73.	Kosta Rika	0	0	0	0	0	0	1	1
74.	Ekvador	0	0	0	0	0	0	1	1
75.	Etiopija	0	1	0	0	0	0	0	1
76.	Mayotte (Fr)	0	0	0	0	0	0	1	1
77.	Japan	0	0	0	0	0	0	1	1
78.	Mijanmar	0	0	0	0	0	1	0	1
79.	Šri Lanka	0	0	0	0	1	0	0	1
80.	Kongo	0	0	0	0	0	0	1	1
UKUPNO		15	84	81	70	598	20	853	1.721

Od ukupnog broja izdatih radnih dozvola stranim državljanima na Kanton Sarajevo se odnosi 64%.

Tabela 16: Pregled izdatih radnih dozvola u Federaciji BiH u 2021. godini, po kantonima

Kanton	Broj radnih dozvola
Unsko-sanski	83
Posavski	22
Tuzlanski	108
Zeničko-dobojski	122
Bosansko-podrinjski	16
Srednjobosanski	51
Hercegovačko-neretvanski	146
Zapadnohercegovački	62
Kanton Sarajevo	1.100
Kanton 10	11
UKUPNO	1.721

8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

U 2021. godini aktivnosti jačanja kapaciteta kroz unapređenje ljudskih resursa, primjene sistema finansijskog upravljanja i kontrola provedene su u skladu s epidemiološkom situacijom.

8.1. Stručno osposobljavanje zaposlenika

U cilju održavanja dostignutog nivoa i unapređenja institucionalnog kapaciteta Federalnog zavoda, edukacija zaposlenika radi povećanja nivoa stručnog znanja i kompetencija se odvijala u skladu s okolnostima. Koncept upravljanja ljudskim resursima provodi se u skladu sa godišnjim Programom edukacije radnika, koji obuhvata niz aktivnosti (seminari, radionice, radno-edukativni sastanci i dr.), a o izvršenoj edukaciji se sačinjava godišnji izvještaj.

Edukacije zaposlenika su provedene iz sljedećih oblasti: javne nabavke, zaštita na radu, upravni postupak, gender odgovorno budžetiranje, migracije radne snage, istraživanje tržišta rada, statistika tržišta rada, monitoring i evaluacija mjera aktivne politike zapošljavanja i dr, a sve ovisno o opisu poslova i odgovornosti, te dostignutoj osposobljenosti radnika, kao i iskazanim potrebama i objektivnim mogućnostima.

Nakon proglašenja pandemije COVID-19 edukacije su se odvijale uglavnom putem on-line platformi i uz podršku partnerskih institucija, organizacija i projekata, kao što su Međunarodna organizacija rada (ILO), Svjetska banka, EU projekat „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ i dr. Osim edukacije zaposlenika Federalnog zavoda, a u skladu sa svojim nadležnostima, radi stručnog usavršavanja, razmjene znanja i iskustava zaposlenika, u neke od određenih pomenutih edukacija uključeni su bili i zaposlenici kantonalnih službi za zapošljavanje.

8.2. Plan integriteta Federalnog zavoda

U skladu sa Strategijom za prevenciju i borbu protiv korupcije 2015-2019 i Planom integriteta Federalni zavod je izvršio pripremu za analizu provođenja mjera iz Plana integriteta za upravljanje rizikom i unapređenje integriteta institucije za 2021. godinu.

8.3. Primjena finansijskog upravljanja i kontrole

U 2021. godini u okviru sistema finansijskog upravljanja i kontrole (FUK) kontinuirano se poduzimju aktivnosti na unapređenju i razvoju, te se redovno vrši ažuriranje postojećih procesa iz Mape procesa, kao i izrada novih u skladu s potrebama poslovanja. Izvršene su pripreme za korištenje elektronske platforme za FUK u koordinaciji sa Centralnom harmonizacijskom jedinicom.

Također, u kontekstu upravljanja rizicima, provode se aktivnosti u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima u Federalnom zavodu kojom je utvrđena usmjerenost Federalnog zavoda prema upravljanju rizicima, redovno ažuriranje Registra rizika i uvođenje kontrolnih mehanizama za smanjenje rizika u provođenju aktivnosti radi dostizanja strateških i operativnih ciljeva.

9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

Zakonska obaveza Federalnog zavoda jeste da vodi i objedinjuje zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH i da predlaže mjere i potrebna sredstva za razvoj i funkcioniranje jedinstvenog informacionog sistema u ovoj oblasti. Federalni zavod je obezbijedio nesmetano funkcionisanje Jedinstvenog informacionog sistema (JIS) u oblasti zapošljavanja kroz odgovarajuće održavanje hardverskih i softverskih komponenti, mrežne opreme, te licenci neophodnih za nesmetan rad Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje.

9.1. Aplikacija

9.1.1. Eksploatacija aplikacije

U toku 2021. godine izvršeno je više uspješnih migracija podataka iz evidencije nezaposlenih osoba i trenutno se vrše testne migracije evidencije novčanih naknada u Službi za zapošljavanje ZDK. Prema trenutnom stanju migracija novčanih naknada i planiranih obuka zaposlenika, a zavisno od epidemiološke situacije, realno je očekivati da će Služba za zapošljavanje ZDK u skorije vrijeme implementirati sve funkcionalnosti JIS aplikacije. Suštinski progres u usvajanju svih funkcionalnosti JIS aplikacije je izvršen u Službi za zapošljavanje KS gdje je uspješno izvršena testna migracija evidencija nezaposlenih osoba i izvršene su pripremne radnje na migraciji novčanih naknada. S obzirom na rezultate migracija u Službi za zapošljavanje KS, stanje spremnosti Službe, planirane obuke zaposlenika, epidemiološku situaciju i druge faktore realno je očekivati da će Služba u skorije vrijeme implementirati sve funkcionalnosti JIS aplikacije.

Bitno je naglasiti da, u obje službe, temeljni skup problema čine podaci, kako iz evidencija nezaposlenih osoba tako i novčane naknade, koji su u prethodna informaciona rješenja (EPIS-ZDK i LOTUS-KS) migrirani za periode 1996.- 2000. godina, dakle prije uspostave istih.

Izveštaj o stanju eksploatacije JIS aplikacije u kantonalnim službama za zapošljavanje u FBiH

R. broj	Moduli	Unsko-sanski kanton	Posavski kanton	Tuzlanski kanton	Bosansko-podrinjski kanton Gorazde	Srednjobosanski kanton	Zeničko-dobojski kanton	Hercegovačko-neretvanski kanton	Zapadnohercegovački kanton	Kanton Sarajevo	Kanton 10
1	Šifarnici	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2	Evidencija NO	x	x	x	x	x	y	y	y	y	y
3	Evidencija slobodnih radnih mjesta	x	x	x	x	x					
4	Uparivanje ponude i potražnje	x	x	x	x	x					
5	Evidencija poslodavaca	x	x	x	x	x	y	y	y	y	y
6	Pravo (mat. Sig. NO)										
7	novčana naknada	x	x	x	x						
8	dokup staža	x	x	x	x	x					
9	zdravstveno oslg.	x	x	x	x	x					
	radne dozvole/stranci	x	x	x	x	x					
10	Obrascuni	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
11	APZ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
12	IPZ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
13	Izveštaji	x	x	x	x	x	y	y	y	y	y
14	Integracije i administracija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
15	BI izveštaji	x	x	x	x	x					

x: modul JIS aplikacije se korисти

y: modul JIS aplikacije se ne korисти trenutno

9.1.2. Modul APZ – (aktivne politike zapošljavanja)

Pored naprijed navedenih, veoma bitnih, koraka u usvajanju JIS aplikacije, u toku 2021. godine, izvršena su ili su pokrenute sve aktivnosti na značajnom unapređenju JIS aplikacije u modulu APZ. U toku 2021. godine izvršene su značajne nadogradnje modula na zaokruživanju poslovnih procesa od zaprimanja aplikacija, njihove obrade do izrade naloga za plaćanje. Također, zaokružen je osnovni set izvještajnih mehanizama u vezi realizacije APZ.⁹

9.1.3. Ostale intervencije

Započete su aktivnosti na izradi informatičke funkcionalnosti koja obezbjeđuje razmjenu podataka između kantonalnih službi za zapošljavanje i jedinstvenog registra korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi. Podaci koji se trebaju slati u Jedinstveni registar definisan je Zakonom o jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne isplaćuju doprinosi.

9.2. Mrežna oprema

Tokom 2021. godine su nastavljene kontinuirane aktivnosti u sklopu mrežnog okruženja i mrežnih komunikacija u Federalnom zavodu. U 2021. godini je potpisan ugovor za linkove od 70 Mbps na primarnoj lokaciji i 20 Mbps za vezu između primarne i rezervne lokacije. Obnovljen je ugovor o tehničkoj pomoći, kao i Smartnet podrška sa proizvođačem opreme Cisco kojim su obezbijeđeni servisi čime obezbjeđujemo najnovije verzije IOS-a na mrežnim uređajima, pristup certificiranoj podršci i kadrovima proizvođača opreme, zamjena kompletnog uređaja, ako bi postojeći prestao sa radom. Završeno je niz tehničkih intervencija za korisnike u kantonalnim službama za zapošljavanje na mrežnoj opremi i mrežnim servisima. Realizovana je nabavka redundantnog firewall-a nove generacije Fortinet, pa je napravljen klaster sa već nabavljenim Fortinet firewall-om sa kojim je u aktiv-aktiv modu. Na ovim NGFW je segmentirana mreža u četiri zasebna firewall-a za lakšu i učinkovitiju administraciju segmenata mreže.

9.3. Računarske jedinice

U 2021. godini izvršena je nadogradnja memorijskim RAM pločicama za 200 računarskih jedinica koje su nabavljene u javnoj nabavci iz 2017. godine, te su nadograđeni svi računari koji su u upotrebi u Federalnom zavodu i kantonalnim službama za zapošljavanje.

⁹ Intervencija na Modulu APZ u JIS-u – Web portal FZZZ (Registracija fizičkih osoba na web portalu FZZZ-a), Intervencija na Modulu APZ u JIS-u – Web portal (Odbijanje pojedinačne mjere unutar prijave), Intervencija na Modulu APZ u JIS-u (TP 2 nadogradnja postojeće funkcionalnosti), Intervencija na Modulu APZ u JIS-u (Ova intervencija je u skladu sa zapisnikom radnog sastanka 3.12) Intervencija na modulu Prava (Dorada obrazaca za novčanu naknadu (zahtjev KS Tuzla, dorada obrazaca)), Intervencija na Modulu APZ u JIS-u (storniranje ugovora), Dodatno unapređenje izvještaja APZ modula u JIS-u (zahtjev Svjetske banke), Modul APZ Zahtjev za nadogradnju aneks ugovora 08.04.2021, Modul APZ - Zahtjev za nadogradnju izvještaja 30.04.2021, Zahtjev za nadogradnju APZ modula u JIS, 8.9.2021. godine (Intervencija na Modulu APZ u JIS-u TP 2 – nadogradnja postojeće funkcionalnosti, Z1 - JIT - nadogradnja obrazaca KS Tuzla (Dorada obrazaca za Novčanu naknadu. Pored ovih obrazaca, dobavljač će uraditi i druge funkcionalnosti koje proističu iz Konsolidiranog zapisnika, koji se nalazi u prilogu ovog zahtjeva.) Zahtjev za nadogradnju - Z1 – WebPortal (Nadogradnja statistike koja se importuje u web portal, objava podataka o zaposlenim osobama preuzetih od Federalnog zavoda za statistiku, Zahtjev za nadogradnju APZ modula u JIS, 3.12.2021. godine (samo prva stavka bez budžeta i krugova prijava)

Urađena je i nadogradnja APZ i IPZ izvještaju: PZ, Pregled brojčanog stanja IPZ-ova po statusu, Pregled NO sa IPZ-om po polu i trajanju nezaposlenosti, Pregled NO sa IPZ-om po polu i nivou obrazovanja. APZ: APZ Pregled budžeta, APZ Pregled broja ugovara, APZ Prijave na čekanju po mjerama, APZ Pregled stanja ugovora po mjerama, APZ detaljni pojedinačni pregled ugovora APZ Pregled poslodavaca i zaposlenika.

10. UPRAVNI ODBOR

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 41/01, 22/05, 9/08) Federalnim zavodom upravlja Upravni odbor koji ima sedam (7) članova. Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na način propisan zakonom. Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine. Djelokrug rada Upravnog odbora utvrđen je Statutom Federalnog zavoda za zapošljavanje, a način rada regulisan je Poslovníkom o radu koji je utvrdio i donio Upravni odbor Zavoda.

U izvještajnom periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine Upravni odbor je održao četrnaest (14) sjednica, na kojima su se donosile odluke i usvajali akti iz djelokruga rada Federalnog zavoda za zapošljavanja. Upravni odbor se imao priliku upoznati se i s drugim aktima koji sadrže informacije u vezi sa poslovanjem Zavoda.

Upravni odbor je na sjednicama u predmetnoj godini, rješavajući pitanja iz svoje nadležnosti, donio, između ostalog, i odluke o usvajanju programa aktivne politike zapošljavanja, i to; Program sufinansiranja zapošljavanja 2021, Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2021, Program „Obuka i rad 2021“, Program sufinansiranja zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama 2021, te Program sufinansiranja zapošljavanja Roma u 2021. godini.

Upravni odbor je razmatrao te usvojio Informaciju o stanju kreditnog portfolija komisionih kredita odobrenih u periodu od 2002.godine do 2005.godine iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje na ime podsticaja za zapošljavanje. Sagledavanjem cjelokupnog stanja po datim komisionim kreditima, s posebnim osvrtom na dosadašnje aktivnosti i mjere poduzete s ciljem naplate potraživanja, može se zaključiti da su učinci u kontroli predmetnog kreditnog portfolija, kvalitet i obim informacija, te obim rezultata u naplati predmetnog portfolija, značajno veći neposrednim uključivanjem Zavoda u poslove praćenja i naplate, a u odnosu na period isključivog rada komisionih banaka na predmetnom kreditnom portfoliju.

Upravni odbor je razmatrao i Izvještaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2020. godinu, koji je nakon usvajanja upućen u dalju proceduru putem resornog ministarstva. U zakonskom roku je donesen i Finansijski plan Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu i procjena plana za 2023. i 2024. godinu, te je isti blagovremeno upućen u dalju proceduru. Usvojene su i Odluka o izvršenju Finansijskog plana Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu, te Odluka o usvajanju Plana javnih nabavki Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu.

U kontekstu programiranja rada, odnosno donošenja strateških dokumenata za sljedeću godinu, odnosno za period 2022.-2024, Upravni odbor je donio i Odluku o usvajanju Programa rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu. Odluku o usvajanju Trogodišnjeg plana rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za period 2022.-2024., kao i Odluku o usvajanju Godišnjeg plana rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu.

11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

Zakonska nadležnost Federalnog zavoda, između ostalog, jeste i da prati, usklađuje i koordinira rad kantonalnih službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. S tim u vezi, u 2021. godini umjesto planiranih mjesečnih 12 sastanaka zbog epidemiološke situacije održano je sedam (7) sastanaka direktora javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH na kojima su usaglašavana aktuelna pitanja vezana za oblast zapošljavanja, materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, te razmatrani rezultati realizacije programa aktivne politike zapošljavanja radi dogovora o narednim programskim aktivnostima. Također, u 2021. godini, između Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje potpisani su Sporazum o finansiranju i realizaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja 2021, Sporazum o finansiranju i realizaciji Programa sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2021, kao i Protokol o saradnji Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje u procesu unosa u JIS aplikaciju i objavljivanja oglasa/konkursa na web portalu www.fzzz.ba.

12. INFORMISANJE

Federalni zavod je u oblasti informisanja svoje aktivnosti sprovodio u skladu sa Programom rada za 2021. godinu, Trogodišnjim planom rada Zavoda 2021-2023, Godišnjim planom rada za 2021. godinu, Strategijom komuniciranja 2021-2025. godine, te Zakonom o slobodi pristupa informacijama. U izvještajnom periodu putem web portala i službenih profila na socijalnim mrežama (Facebook i Instagram) Federalnog zavoda pravovremeno je informisana javnost o aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, te je održan visok nivo saradnje sa medijima. Federalni zavod je medijima redovno dostavljao podatke, informacije, kao i saopštenja o svojim aktivnostima i kretanjima na tržištu rada, koja su preuzimana i objavljivana u štampanim medijima, informativnim emisijama elektronskih medija i na internet portalima.

Također, navedene vijesti objavljivane su i na web portalu Federalnog zavoda (www.fzzz.ba), koji je u 2021. godini zabilježio 125.180 korisnika sa ukupno 430.618 sesija i ukupno 2.338.827 pregleda stranice, čime je povećan nivo posjećenosti internet stranice u odnosu na prethodnu godinu. Na web portal Federalnog zavoda u predmetnoj godini postavljeno je 39 objava. Facebook profil Federalnog zavoda, koji trenutno broji preko 25.000 „pratitelja“, također je korišten kao medij za objavljivanje vijesti, korisnih informacija, kao i linkova za slobodna radna mjesta, a određen broj vijesti objavljen je i na Instagram profilu Federalnog zavoda. Zabilježena su 22 priloga na televizijskim i radio stanicama u Bosni i Hercegovini, uglavnom u informativnim emisijama, u okviru kojih su predstavnici Federalnog zavoda davali izjave u vezi sa kretanjima na tržištu rada i predstavljali aktivnosti Federalnog zavoda. Na osnovu pregleda arhiviranih članaka objavljenih u štampanim medijima i na Internet portalima može se konstatirati da je u 2021. godini u navedenim medijima u Bosni i Hercegovini objavljeno 18 članaka u kojima se spominje Federalni zavod. Broj objavljenih članaka i emitiranih priloga vjerovatno je veći jer spomenute brojke podrazumijevaju samo one medijske sadržaje koje smo uspjeli zabilježiti. U cilju informisanja stručne ali i šire javnosti, na web portalu Federalnog zavoda mjesečno su objavljivani statistički bilten i ostali statistički podaci o kretanjima na tržištu rada u Federaciji BiH. Također, objavljeni su Izvještaj o istraživanju tržišta rada, Analitičko-statistički godišnjak, tematski izvještaji (smjernice za obrazovne i ekonomske politike) i ostali srodni dokumenti.

13. SARADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Federalni zavod je u 2021. godini imao intenzivnu saradnju sa Vladom Federacije BiH i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, naročito u vezi sa provođenjem aktivnosti na realizaciji *Projekta podrške* zapošljavanju. U tom kontekstu intenzivirana je saradnja i sa Svjetskom bankom (WB) s kojom se ostvaruje saradnja u sklopu navedenog četverogodišnjeg projekta, a koji se realizira uz zajam od Svjetske banke u ukupnom iznosu od 29 miliona Eura. U 2021. godini Federalni zavod je dostavio sve relevantne podatke za završetak ovog zahtjevnog projekta koji je podrazumijevao zapošljavanje 6.000 mladih i 15.000 teže zapošljivih, monitoring i redizajniranje mjera aktivne politike zapošljavanja, monitoring tržišta rada, izradu individualnih planova zapošljavanja za 30.000 nezaposlenih osoba, unapređenje oglašavanja radnih mjesta i procesa posredovanja u zapošljavanju, naprednu upotrebu web portala, izmjenu Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja

Također, saradnja je ostvarena i sa međunarodnim institucijama kao što su Evropska trening fondacija (ETF) i Fondacija Helvetas - projekat Moja budućnost, U sklopu projekta „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ finasiranog od EU održan je niz edukacija za zaposlenike javnih službi za zapošljavanje u vezi organizovanja i provođenja istraživanja tržišta rada i monitoringa pojedinih mjera aktivne politike zapošljavanja i izrađen značajan broj izvještaja o ovim aktivnostima.

U okviru regionalnog projekta „Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja“ (ESAP) koji realizira Regionalno vijeće za saradnju (RCC) pripremljena je radionica o aktivnim mjerama zapošljavanja, te su provedene pripremne aktivnosti za provođenje Benchlearninga u 2022. godini, pripremljen je i izvještaj o uticaju COVID-19 na tržište rada.

U okviru projekta Evropske unije „Obrazovanje za zapošljavanje u BiH“, komponenta 1. – „Prelazak obrazovanja na posao“, Federalni zavod za zapošljavanje učestvuje u razvoju Strategije „Karijerne orijentacije u okviru cjeloživotnog učenja, na nivou nadležnih institucija, a u skladu sa politikom cjeloživotne karijerne orijentacije Evropske unije

Putem Ureda za evropske integracije Vlade Federacije BiH aktivno se participiralo u radu relevantnih pododbora u sklopu procesa izvještavanja o realiziranim aktivnostima vezanim za ispunjavanje postavljenih uslova za oblast tržišta rada.

Kontinuirano je ostavirana saradnja sa nadležnim institucijama za zapošljavanje: Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Ostvarena je i saradnja sa javnim univerzitetima u Federaciji BiH, kantonalnim ministarstvima obrazovanja i ministarstvima za pitanja boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata, a data je podrška velikom broju aktivnosti, koje realiziraju različite nevladine organizacije a koje su u vezi sa tržištem rada.

Nastavljena je uspješna saradnja sa Gender centrom Federacije BiH, te je Federalni zavod u potpunosti izvršavao predviđene aktivnosti u vezi sa realizacijom zadataka iz Akcionog plana prevencije i borbe protiv nasilja u porodici.

14. PREGLED OSNOVNIH PODATAKA I ZAKLJUČNA ZAPAZANJA

U 2021. godini prosječan broj zaposlenih u Federaciji BiH je iznosio 525.397 radnika, što je smanjenje za 5.235 radnika (1%) u odnosu na 2020, a prosječan broj nezaposlenih u 2021. godini bio je 311.679 i u odnosu na prosjek 2020. godine veći je za 9.902 (3,1%). Također, u 2021. godini sa evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH zaposleno je 89.115 osoba, a na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa prijavilo se 75.933 osoba.

Sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju kantonalnim službama za zapošljavanje nisu bila dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba (novčana naknada, zdravstveno osiguranje i penzijsko-invalidsko osiguranje nezaposlenih osoba) i pokrivanje administrativnih troškova. Obaveze službi za zapošljavanje po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba u 2021. godini su iznosile:

- za novčanu naknadu 59.007.308 KM (za prosječno mjesečno 11.967 nezaposlenih osoba)
- za zdravstveno osiguranje 22.173.245 KM (za prosječno mjesečno 217.777 nezaposlenih osoba) i
- za penzijsko-invalidsko osiguranje 2.383.390 KM (za prosječno mjesečno 404 nezaposlene osobe).

Stoga je Federalni zavod, u skladu sa zakonskim prioritetima raspoloživim finansijskim sredstvima, nakon odobrenja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, izvršio uplatu nedostajućih sredstava za sedam (7) kantonalnih službi za zapošljavanje u iznosu od 7.709.840 KM, što je za 11.000.739 KM manje nego u 2020. godini, što ukazuje na popravljivanje prilika na tržištu rada.

Također, osigurana su sredstva za realizaciju mjera i programa aktivne politike zapošljavanja započelih u prethodnom periodu, a srazmjerno raspoloživim finansijskim sredstvima Federalnog zavoda, u 2021. godini stvorene su pretpostavke za implementaciju novih mjera:

- Program sufinansiranja zapošljavanja 2021
 - Tvoja prilika 2021 - Prvo radno iskustvo za mlade nezaposlene osobe dobi do 30 godina (253 osobe)
 - Tvoja prilika 2021 – sufinansiranje zapošljavanja osoba s radnim iskustvom dobi do 35 godina (96 osoba)
 - Zapošljavanje žena 2021 (517 osoba)
 - Prilika za sve 2021 (1.435 osoba)
 - Doprinos 500 2021 (12 osoba)
 - Zapošljavanje demobiliziranih branilaca/branitelja 2021 (20 osoba)
 - Periodično/sezonsko zapošljavanje 2021 (322 osobe)
 - Nova prilika 2021 (297 osoba)
 - Javni radovi 2021 (15 osoba)
 - Pomoć potrebnim 2021 (6 osoba)
 - Tražim poslodavca 2021 (780 osoba)
 - Služba u saradnji s poslodavcima 2021 (1.388 osoba zaposleno/ 16 osoba uključeno u proces obuke)

- Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2021
 - Poduzetništvo za mlade 2021 (335 osoba)
 - Poduzetništvo za žene 2021 (272 osoba)
 - Poduzetništvo za sve 2021 (572 osoba)
 - Poduzetništvo za demobilizirane branioce/branitelje 2021 (54 osobe)
 - Druga prilika 2021 (347 osobe)
- Program Obuka i rad 2021 (158 osoba uključeno u obuku)

Zaključeni su i ugovori o sufinansiranju zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama kojima je omogućeno zapošljavanje 464 osoba i obuka 104 osobe.

Po osnovu Programa kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje koji se realizira putem Razvojne banka Federacije Bosne i Hercegovine, omogućeno je zadržavanja 150 radnika u radnom odnosu i zapošljavanja novih pet (5) radnika.

Pored toga, programima i mjerama službi za zapošljavanje Tuzlanskog, Srednjobosanskog, Hercegovačko-neretvanskog i Kantona Sarajevo, koje realiziraju svojim sredstvima ili sredstvima kantonalnih vlada u 2021. godini, omogućeno je osposobljavanje, zapošljavanje i samozapošljavanje 1.067 osoba.

U sklopu aktivnosti vezanih za aktivaciju nezaposlenih osoba, njihovo profiliranje i savjetovanje, na području Federacije BiH u 2021. godini, individualnim savjetovanjem je obuhvaćeno 52.614 osoba. Izradom individualnih planova za zapošljavanje obuhvaćene su 67.833 osobe.

U 2021. godini zabiježena je stabilizacija stanja, kao i pozitivna kretanja trendova na tržištu rada, koje je potrebno nastaviti kroz snažnu sistemsku podršku i kreiranje adekvatnog poslovnog ambijenta i olakšavanje poslovanja, otvaranje radnih mjesta, te povećanje produktivnosti i konkurentnosti radne snage.

Broj: 01/1-45-839-1/21
Datum: 26.4.2022. godine

Predsjednik
Upravnog odbora
Amir Šabackić

